

Raivo Aeg: kapo pole suukorvistatud

Laupäeval kapo peadirektori mundri varna riputanud Aeg kinnitab intervjuus, et kapo ajab oma asja ega sõltu kindlasti mõne poliitiku tujudest. Aga tööd jagub, sest nn Simme on Eestis tõenäoliselt veel ja veel. lk 2-4

Tööle minnes tuleb noortel seada sihid

Tippjuhid nagu AS-i Kalev turundusdirektor Anne Täakre (pildil) soovivad noortel alustada rahulikult. lk 10

Rikas ja vaene Armeenia

Eesti Päevaleht käis Armeenias ja nägi, et riik üllatab kahepalgelisusega. On ühtaegu rikas ja vaene. Avatud ja suletud. Vana ja noor. lk 12-13

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EUROOT | VÄLISMAAL 2,10 EUROOT | NR 117 | ESMASPÄEV, 17. JUUNI 2013

ajaleht.epl.ee

Foto: Mart Sepp

Rock Summer jäi sügiseselt kõledaks

Kunagist 25 aastat tagasi algatatud menuüritust ei õnnestunud sel nädalavahetusel reanimierida. Kui algusaastatel oli lauluväljak rahvast puupüsti täis, siis nüüd oli sellest järel ainult hale vari. Esinejad andsid endast küll parima, kuid publiku leige huvi ja pühapäevane vihmavalang tõmbasid ürituse mastaapuse kõvasti alla. Tõelist fänni see muidugi ei heidutanud. lk 14

Patriarh Kirillil oli Eestit külastades tegus nädalavahetus

●● Eestis visiidil olev Moskva ja kogu Venemaa patriarh Kirill pühitses eile pidulikult sisse vast valminud Lasnamäe kiriku.

●● Pärast kiriku pühitsemist kohtus patriarh Kirill veel Eesti evangelise luterliku kiriku peapiiskopi Andres Põdraga.

●● Eelmistel päevadel pidas ta Aleksander Nevski katedraalis jumalateenistuse ning külastas Narvat ja Kuremäe kloostrit.

●● Kuremäe nunnad (fotol) olid patriarhi oodates elevil, ja ju nad mobiiltelefonist patriarhi kohta käivaid uudiseid uurisidki. lk 7

Foto: Andres Püttig

JUHTKIRI

Kordamine on ellujäämise ema

Suviti veedavad inimesed vaba aega aktiivselt ja paraku juhtub selle käigus ka õnnetusi. Surma saavad täisjärg inimesed, kel võinuks ees olla veel hulk aastaid tegusat elu. Osa juhtumite puhul võib kindlasti möönda, et hukkunud tabas halb õnn või kehv saatus, mille vastu lihtsalt ei saa. Teisalt näitab statistika ka seda, et õnnetuste eripäradest hoolimata on ennetavate meetmete ja probleemide teadvustamisega võimalik ümbritsev keskkond palju ohutumaks teha ja mitmeid tragöödiad vältida.

Möödunud nädalavahetus tõi endaga kaasa Saaremaa Kaarma vallavanema Margus Mägi surma, kes uppus Abruka regatil. Nimelt sai ta löögi purjepoomilt ja kukkus üle parda. Me ei saa iial teada, kas päästevest, mida purjetajal seljas ei olnud, oleks ta päästnud. Mägi polnud veel viiekümnenegi. Nädalavahetus tõi veel teisegi traagilise õnnetuse. Ööl vastu pühapäeva hukkus Tartumaal 25-aastane Andres, kelle auto paiskus teelt kõrvale ning viskas juhi autost välja. Senised andmed viitavad, et tal polnud turvavööd peal.

Eesti liikluses on praegu mitu korda vähem surmaga lõppevaid õnnetusi kui näiteks 25 aastat tagasi. Me liigume ebaloomulike surmade vähenemisega õiges suunas, kuid

paraku on näitajad ikkagi Euroopa Liidu kehvas otsas. Sama lugu on tulesurmade ja uppumissurmadega – selle poolest me uhked olla ei saa, sest arenenumad maad on arenenumad ka iseenda hoidmises. Meenutagem kasvõi 1990. aastate algust, mil

Õnnetustest

Muidugi esineb halba saatust, kuid Eestis on palju vältitavaid õnnetusjuhtumeid.

mõne auto küljes ilutses kleeps, mis turvavööle kriipsu peale tõmbas. „Siin autos surrakse nagu mees,” praaliti siis.

Näiteks Ukrainas võib praegugi mõneti sarnast suhtumist kogeda. Turvavööd taksos peale sikutades on kerge jätta endast argliku mõku mulje. Ometi on just turvaravustus – turvavööd, paatidel päästevestid, jalgrattureil kiivrid, kortereis suitsuandurid – see, mille kaitsvat mõju on kõige lihtsam tõestada.

Kui politseipatrullid on Eestis jõulisemalt kontrollinud näiteks turvavööde kasutamist, siis üheaainsa päevaga on tuvastatud sadu kinnitamata turvavööga inimesi. See on väga suur hulk – politsei ei kontrolli ka kõige ulatuslikuma reidiga kaugeltki kõiki Eesti liiklejaid – ja näitab seda, et hoolimatus turvalisuse vastu on kõigist edusammudest hoolimata ikka veel ulatuslik. Eestis tuleb jätkata sotsiaalreklaami, tuleb jätkata kontrollreide, sest ennetuse alal on kordamine ellujäämise ema. Uljas husaarlikkus ja „pole hullu” mentaliteet on viimane, mida ühiskond juurde vajab. **•**

REPLIIK

Lomp? Paneme läbi!

Vihm paneb ühiselu reeglid proovile. Eilsed vihmahood paisutasid mitmel pool Tallinnas ja mujalgi sajuveed lompideks, millest autod täiskiirusega läbi sõöstisid. Ka siis, kui läheduses oli jalakäijaid, kes märjaks said. Nägin kolleegi, kes oli sellise kogemuse värskest läbi teinud, ja meenus kevadine hetk, mil mu enda pritsis ühe päevaga märjaks koguni kaks autot. Raske jalg gaasipedaalil võimaldab autojuhtidel mõningasest piinlikkustundest üsna kiiresti vabaneda, eriti veel kui tagasivaatepeeglissee mitte kiigata. Mida jalakäijad siis selle peale tegema peaksid? Loigulisel uulisil juba aegsasti munakivi peos ringi jalutama? Tšivilisatsioon pole ju ometi paberist, mis esimese vihmaga pehmeks vettib. Needsamad ühiselu reeglid kaitsevad teatavasti autoomaniku pargitud autot. **• Priit Simson**

lk 11: Urmo Soonvald: president pidanuks patriarhiga kohtuma

lk 11: Juhan Kivirähk: erakonna siseasjad on kogu rahva asjad

U

UUDISED

SUUPERATSIOON KADUNUD NOORTE LEIDMISEKS

Politsei käivitas eile Järvamaal suuoperatsiooni, leidmaks noormeest ja neidu, kelle too oli väidetavalt vägisi kaasa viinud. Kella 13.30 ajal Väätsa mõisa juurest lahkunud noori otsi-

ti lausa helikopteri ja koertega. Pärast kella 19 leiti noormees ja neiu üles, nendega oli kõik korras. Politsei teatel juhtunu täpsed asjaolusid alles selgitatakse. **Delfi**

Raivo Aeg: tõenäoliselt on Simme meie seas küll ja küll

Kaitsepolitsei juhi kohalt lahkunud Raivo Aeg vaatab tagasi oma ametiaja tähtsamatele sündmustele ning räägib suhetest poliitikutega.

Intervjuu

Kärt Anvelt
vanemtoimetaja

Saaremaalt alustanud ja end politseiameti ja kapo tippjuhiks üles töötanud Raivo Aegi tööaeg on olnud ääretult huvitav. Mitte ainult peadirektoriina, vaid ka madalamates järkudes. Laupäeval pani 25 aasta, 8 kuu ja 15 päeva pikkuse politseitöö staažiga Aeg kapo mundri varna ja läks Saaremaale puhkusele. Hoolimata sellest, et teda keelitati veel viieks aastaks sama tööd jätkama. Intervjuu, milles Aeg vaatab tehtule tagasi ja räägib uutest ohtudest, toimus kaks nädalat enne tema ametist lahkumist.

•• Mujal maailmas juhikarjäär siis alles algab, kui teid pensionile saadetakse – tõsi, teie enda soovil. Kas see siiski teile endale kummaline ei tundu?

Eesti ongi muust maailmast natukene erilisem. Kui vaadata, kui vanalt üldse analoogiliste teenistuste või organisatsioonide juhtideks saadakse, siis Eestis on just reeglipärane, et väga noorelt. Ka kapos on varem tippjuhtide vanus samadesse piiridesse jäänud, samuti mu elmises töökohas politseiametis. Ja kui hakkad varem pihta, tuleb ka varem ära minna. Olla kaheksa aastat selliste jõuametite juht – kui liita minu puhul kokku kapo ja politsei peadirektori ametiaeg – on päris piisav.

•• Kas riigi julgeoleku tagamine tõi kaasa ka suurema pinget, stressi?

See on teistsugune. Seda küll ei saa öelda, et stress muutus suuremaks või väiksemaks. Töö iseloom muutus. Mõnes mõttes ka isikute ring, kellega suhtlus toimub. Aga ma ei ütleks, et kapos on töö oluliselt pingelisem või närvesöövam kui politseis. Politseistaaz oli mul muidugi ka pikem kui

kapos ja kriitilisi pingelukordi oli seal isegi rohkem. Aga siin on see teatud mõttes permanentne: midagi tuksub kuklas kogu aeg. Eks see on olnud muidugi ka inimesest, aga minu arvates ei saa kunagi lasta tekkida hea- ja rahulolu tunnet. Alati tuleb stsenaariumiks valmis olla, võimalikud lahendused ja käitumismallid enda jaoks selgeks mõelda, kui midagi peaks juhtuma.

•• Poliitikutega suhtlemise mõttes oli teie ametiaeg kindlasti kõige pingsam. Nii koalitsioon kui opositsioon ründasid kapot sinnani välja, et te täidate tellimustöid. Öelge nüüd ausalt: kui keeruline see oli?

Kui sellel teemal räägitakse ja üritatakse sellist kuvandit luua, siis loomulikult pole see meeldiv. Kapo üritab end nii palju kui võimalik igasugustest poliitilistest protsessidest kõrvale hoida. Seda enam on natukene häiriv, kui meelevaldselt üritatakse luua kuvandit, et keegi on kellegi partei mees. Mina võin küll väita, et ei näe siin organisatsioonis ühtegi inimest, kes oleks ühe või teise poliitilise jõu oma.

Mis puudutab aga pingelist... Raske öelda. Eks see on üks osa tööst. Tuleb ära taluda ja ka pingelisematel aegadel poliitikutega suhelda. Aga siamaani on suhtlused, mis vajalikud on olnud, suheldud.

•• Seda ei ole juhtunud, et mõni tipp-poliitik oleks võtnud telefoni ja teile helistanud või enda juurde kutsunud, et kuulge, ärge nüüd selle asjaga tegelege, hakkate juba üle piiri minema ja meil pole seda vaja?

Sellist asja tõesti juhtunud pole, et keegi oleks väga selgelt öelnud: asi läheb üle piiri, ärme teeme. Küll on üht või teist situatsiooni arutatud, mis-suguste tegevustega edasi liikuda. Aga siin peab järjekord-

selt eristama selle, mis on kriminaalmenetlus. Tavaliselt võivadki tekkida sellised kriitilised momendid seal, kus on avalik kriminaalmenetlus. See, mis puudutab teabehankelist tegevust – seal neid eriti pole. Seal ongi meie roll eeskätt info kokku koguda, see analüüsida ja analüütilised järeldused edastada poliitikutele otsuste kujundamiseks. Nii et mingit poliitilist mõjutamist mina küll tundnud pole.

•• Kaudselt käib mõjutustegevus ju ometi hoolega, eriti Reformierakonnast ja Keskerakonnast. Pean silmas kurikuulsat nn Berlusconi eelnõu.

Meid puudutab see seaduseelnõu mahuliselt kõige vähem, kuna eeskätt on see orienteeritud kriminaalmenetlusele ja jälitustegevusele. Politseis on kriminaalmenetluse maht oluliselt suurem. Aga ega me seal

Ma ei näe kaitsepolitseis ühtegi inimest, kes oleks mõne poliitilise jõu oma.

kriminaalmenetluslikult ka puutumata ei jääks algse soovi järgi lükata kogu teise astme kuritegevus jälitustegevusest hoopis kõrvale. Arvan, et siin võidab ikka terve mõistus ja näha on, et ongi juba võitnud. Diskussioon on alanud, teemast räägitakse. Aga nii sise-minister kui ka justiitsminister, samuti riigikogu õiguskomisjoni esimees on selgelt viidanud eelnõu puudustele.

Kui räägime kuritegevusevastasest võitlusest, mis tagab ühiskonnas igapäevase turvatunde ja mille kaudu inimesed näevad, et riik toimib – kuriteod avastatakse, kurjategijad saavad karistuse –, siis oleks see seadus praegusel kujul väga tugev tagasilöökk. Aga teate – arvan, et ka poliitiliselt pole võimalik ini-

mestele seletada, miks selline samm astutud on. Seadusandlik kogu koosneb meil ju poliitikutest, kes peavad oma valijatele vastust andma: miks me sellise sammu tegime, kui ühiskondlik turvatunne selle tõttu oluliselt kannatada saab. See on see alatine diskussioon, kumb kumma üles kaalub: kas teatud mõttes põhivabaduste riive või ühiskondlik turvatunne. Aga kui kontrollimehhanism on tagatud, siis sealhulgas on ka põhjendus olemas, miks üksikuid jätisusmeetmeid tuleb rakendada.

Me ei saa minna „ühest äärmusest teise”, nagu seda kuvandit üritatakse teinekord luua. Kahjuks ka päris nimekate poliitikute poolt.

•• Just nimelt – nimekad poliitikud ja vandeadvokaadid tekitavad hüsteeriat, nagu käiks pidev jälitamine, teades samal ajal ise suurepäraselt, et see ei vasta tegelikult tõele.

Muidugi teavad advokaadid suurepäraselt, kui palju pealt kuulatakse. Kui kriminaalasi läheb avalikku menetluse, on kaitsjal võimalik tutvuda menetluse raames tehtud jälitustegevusega. Aga see üldmaht näitab neile tõesti väga selgelt, et jälitustegevus pole totaalne lõputu repressioon. Vaadata tuleb ka statistikat, et mis seal taga on. Kui enne anti kohtust erinevate toimingute peale üks luba, siis nüüd on iga toimingu jaoks väga selgelt eraldi luba. Kõik on ometi esile toodud, et oleks tõesti võimalik üks ühele ritta panna, milliseid jälitustoiminguid ja millisel ajavahemikul on tehtud. Ja see on normaalne. Ka kohtunikku jaoks on nii palju lihtsam hinnata, kuivõrd on jälitustegevuse taotlus põhjendatud.

Statistiliselt ongi just see suurendanud väljaantud lubade arvu, aga sellest ei taha keegi rääkida. Propaganda mõttes müüb ju see, kui öelda, et

ALLAKUKKUNUD KARNIISITÜKK VIGASTAS MEEST

Laupäeva õhtul sai munitsipaalpolitsei korrapidaja teate Narva maanteel toimunud õnnetusjuhtumist, kus maja fassaadilt alla kukkunud karniisitükkid olid vigastanud kõnniteel viibinud

noormeest. Narva maantee 16 maja fassaadi küljest kukkunud tükke oli kõnniteel mitme ruutmeetri ulatuses. Kiirabi toimetas kannatanu haiglasse, juhtunud uurib politsei. **Delfi**

PÕLES MAHAJÄETUD MAJA

Eile kella 12 paiku süttis Tallinnas lauluväljaku juures mahajäetud maja, mis veidi aega hiljem põles juba suure leegiga. Päästeamet sai tulekahju kustutatud kell 15.49. **Delfi**

VAIDLUS TANKLA PÄRAST

Maanteeamet sai rohelise tule Peterburi teel asuva Olerexi kinnistu sundvõõrandamiseks. Tankla jääb ette 2015. aastal algavale Vao ristmiku rekonstrueerimisele. **Ärileht**

Täna digilehes

- Kas embrüo on võrdsustatav inimolendiga?
- Heido Vitsur: Lätil on Eesti ees üksikuid eeliseid

on tohutu jälitustegevuse kasv. Kui aga tahetakse olla avatud ja ausad, siis tuleks ka kõike ausalt rääkida ja mitte ajada statistilist häma.

●● Kui teil oleks võimalik teha kapo uus struktuur, siis mida te muudaksite? Kas tõmbaksite midagi koomale ja annaksite mingid valdkonnad ära või jätaksite kõik nii, nagu on?

Te peate ilmselt silmas debatti menetlusõiguse üle. See on poliitiline otsustus. Meie pole kunagi öelnud, et kriminaalmenetluse teostamine on kapo eriline privileeg. Aga oleme rääkinud, et sellisel juhul peaks kusagil tekkima alternatiivne võimekus, vaakumit ei saa tekkida. Kas sellepärast, kui ei meeldi, et kapo uurib tippkorruptsiooni, kuhu paratamatult jooksevad sisse mingid poliitilised figurandid, ütleme, et lõpetame selle ära? Samas tuntakse rõõmu, kui uuringute järgi Eesti positsioon paraneb, korruptsiooni osakaal väheneb. Teisalt garanteerib see kindlasti tulevikuperspektiivis selle positsiooni halvenemise, kui me ei tegele teemaga.

Seega – kui ütleme, et kapo sellega ei tegele, siis kes tegeleb? Politseis ehitatakse võime-

Kui ütleme, et kaitsepolitsei korruptsiooniga ei tegele, siis kes tegeleb?

kust üles, aga me teame suurepäraselt, et hetkel ei suuda politsei veel seda väga spetsiifilist tippkorruptsiooni menetlust üle võtta

Näeme ka, et tava- ja tippkorruptsiooni jagamine on veidi meelevaldne. Ühes on mängus ametkonna või riigi huvid, teine on see, kus ametnik midagi oma taskusse paneb. Õiguskaitstes on korruptsioon aga tagajärgedelt väga raske. Näiteks politseikorruptsioon. Kui liiklusinspektor tee pealt raha korjab, siis usaldus institutsiooni vastu kaob.

●● Mis on praegu Eesti riigi suurim julgeolekuoht? Kas äärmuslased – islamiste meil õnneks pole – või Hiina majandusluure? Või hoopis piiriülene korruptsioon? Millises julgeolekumaailmas me elame?

Meil on oma muslimi kogukond, aga tõesti – Eesti muslimi kogukond on valdavalt pärit NSVL-i ajast ja varasemastki, see on suhteliselt rahumeelne seltskond. Kodune islami terrorism või radikaliseerumine on meil täiesti nullilähedane. Kohalik islami kogukond on pea 100% ulatuses lõimunud ja Eestile lojaalne.

Riigid, kus räägitakse Hiina ohust, on aga siiski suured ja võimsad majandusriigid. Hiina luure põhilised →

← sihtmärgid on ikkagi majandusalsed. Eesti pole täna ei oma tööstuse ega ka teadustehnilise arenguga sellel tasemel, et see oleks oht number üks. Mis ei tähenda, et Eestis oleva teaduspotentsiaali vastu huvi ei tuntuks. Tuntakse küll. Meil on meie teadusastutestega üles ehitatud väga hästi toimiv koostöövõrgustik: käime neid perioodiliselt informeerimas teatud ohtudest, mida nad peaksid silmas pidama.

See ei tähenda, et koostööd või vahetust ei tohi olla. Kapo ei keela. Avatud ühiskonnas peavadki kõik maailma piirkonnad ja regioonid omavahel suhtlema. See ei tähenda aga pimesi uskumist. Kui sa midagi teed, pead sa teadma, et sellega võivad kaasneda mingid ohud. Ja ma ei ütleks, et siin on ainult Hiina oht. Majandusluure on suhteliselt laialdane.

●● **Aga äärmuslased? Natsiäärmuslased võtavad oma lippudega juba Tartu pubis rahulikult sõna.**

Ega nad nüüd nii rahulikult seda sõna ei võtnud. Esialgsed plaanid neil ju luhtusid ja polnud sugugi nii, et läheme tõmbame selle lipu üles kuhu juhtub. Aga ei jõua kõikidel igal pool järel olla.

●● **Ma pean silmas, et ega see pole valdav?**

Muidugi mitte. See on üle väga mitme aasta, kui üksikud marginaalid pildile said. Loomulikult on ka üksikute äärmuslaste selline tegevus kahetsusväärne, kuid praegu pole Eestis kriminaliseeritud nõukogude ega ka natsisümbolite kasutamine. Vaenu õhutamine on kriminaliseeritud, aga siin tuleb iga kord kaaluda, millal see algab ja millal mitte. Kõnealusel juhul polnud tegemist väga avaliku üritusega ja ka kriminaalkuriteo koosseisu seal polnud. Jah, see oli vastik, aga kõik ebameeldiv pole kohe kuritegu ja kõi-

Kapo peadirektorina tuli Raivo Aegil üks esimesi suuremaid pressikonverentse pidada 2008. aastal, selgitamaks, miks otsiti Tallinna linnavalitsuses läbi Ivo Parbuse kabinet. Parbus sai hiljem pistisekuritegude tõttu vanglakaristuse.

Foto: Andres Putting

Riigireetur Herman Simm mõisteti süüdi 2009. aastal.

↑ 2011. aasta kapo aasta-raamat tekitas sensatsiooni, sest seal kirjeldati Tallinna abilinnapea Mihhail Kõlvarti kohtumisi Vene diplomaadiga.

Täispikka intervjuud loe digilehest või EPL-i veebist.
●●● ajaleht.epl.ee

ki ebameeldivaid asju pole võimalik lihtsalt ära keelata.

●● **Seadusandlus pole ka ju teie rida.**

Ei ole. Meie rida on see, et ei tekiks rahvuslikul pinnal vaenu. Pronksiöö kordumise ärahoidmine on meie ülesanne.

Sellised ekstremistlikud väljendusvormid tuleb ära hoida. Et ei läheks eri kogukonnagruppide vahel teravaks konfliktiks. Aga eks paremäärmuslust õhutab ka teise poole tegevus. Neonatsism on minu arvates liialdus, pigem võime rääkida kriitilisest paremäärmuslusest. Või kui räägime kasvõi sellisest liikumisest nagu Mir bez Natsisma, mis on orienteeritud nõukogude mentaliteedi ja rudimendi säilimisele. Eks need kaks vastamisi kütavad oma kirgi.

●● **Siinkohal on paslik meenutada, millest algas aprillioo.**

Lihulasse pandi kivi üles. Minu arvates oli see täiesti läbimõeldamatu samm. Kuna seda seal enne polnud, siis oligi ta süttik teatud protsessidele. Kivi eemaldati. Vastukäiguna hakkasid parempoolsed rahvusradikaalsete vaadetega inimesed protestima nende sündmuste vastu, mis toimusid nõukogude nostalgiga seotud tähtpäe-

Vene eriteenistustele. Kui isegi on koostöötahtelisi inimesi, siis tähtis on see, mida nad teavad – sest mis nad sellest igapäevaelust ikka räägivad.

Maailmavaatelised erinevused on ju kogu aeg suurel olnud. Aga maailma ajalugu näitab, et ka Nõukogude ajal – tollel ajal oli KGB-s nii välis- kui ka siseteenistus koos – mindi ideoloogilistest eesmärkidest lähtudes koostööle. Võtame näiteks selle kurikuulsa Cambridge'i viisiku, mis on Inglismaal spiooni maailma üks markantsemaid näiteid ja kus väga palju mängiski rolli just ideoloogia.

●● **Mismoodi on Simmi ja Dresseni tabamine mõjutanud Eesti kapo usaldusvärsust partnerriikide kolleegide silmis? Milline oli suhtumine?**

Võiks ju arvata, et nende juhtumite järel distantseeruti meist. Tegelikult see toimub see asi täiesti vastupidi. Hinnatakse ikkagi riigi ja riigi vastavate teenistuste valmisolekut ja tahet probleemid avastada, lahendada ja välja tuua. Sest analoogilisi Simme ja Dresseneid on paljudes riikides. Iseasi on see, kas nad suudetakse avastada.

●● **Põhimõtteliselt olid ju Simm ja Dressen, aga kaudselt ka Indrek Põder kapole pigem töövõit.**

Põder oli pigem... sõna otseses mõttes pätt. Temal polnud arusaamu, et ta mil-

Simme ja Dresseneid on paljudes riikides, iseasi kas nad suudetakse avastada.

vadel Tõnismäel. Seda õhutati Venemaalt tulevas propagandas. Konflikt eskaleerus, kuni lõppes sellega, mida me kõik 2007. aasta aprillioodel nägime. Aga see oligi just täpselt see, et üks hakkas vastanduma teisele ja vastandumine viib teinekord väga raskete kokkupõrgeteni.

●● **Tulite kaposse aasta pärast pronksiöö. Kuidas kapo on suutnud saavutada selle, et järgnenud aastad on olnud rahumeelsed?**

Selle eest meile ju palka makstaksegi, et me hoiaksime ära teravaid vaenu- ja eri rahvusgruppide vahelisi konflikte. See, kuidas me neid ära hoiame, sellest me ei räägi. See on meie töö, taktika ja valitud strateegiline lähenemine.

●● **Avalikuks aruteluks on juhtumid à la Herman Simm, Aleksei Dressen, Ivo Parbus?**

Need ongi asjad, kus on jõutud töö lõppfaasi, kus on avalik kohtumõistmine ja inimesed saadetakse karistust kandma.

●● **Kui rääkida Dressenist ja Simmist, siis kas siin kehtib ka lause, et ega kaks kolmandata jää?**

Sada protsenti ei saa ju kunagi öelda. Aga ma arvan, et see on ülimalt tõenäoline, et see nii on. Võtame kasvõi Simmi näite. Puhtalt Nõukogude Liidu ajast üles äratunud suhe ja arvestades seda, kui intensiivselt KGB Nõukogude ajal töötas ja kui tihedalt oli üles ehitatud võrgustik, siis on rohkem kui tõenäoline, et selliseid Simme on meil siin küll ja küll.

Teine asi on see, kui võrdlähedale on need inimesed saanud sissele informatsioonile, mis oleks väga huvipakkuv

legi nimel või millegi eest oleks toimetanud. Võib-olla Simm ja Dressen arvasid ise, et suudavad oma tegevusega kellegi heaks midagi teha, aga Põder töötas ju ainult iseenda jaoks. Ta oli kelm, kes ka oma n-ö sõpru pettis. Eks see ole näha, kuidas need sõbrad, kellelt ta raha sisse kasseeris, tulevikus tema peale vaatama hakkavad.

●● **Kuhu te edasi lähete? Teabeametisse? Poliitikasse? Erasektorisse?**

Mina lähen nüüd suvepuhkusele.

●● **Ja pärast puhkust? Seda vaatame siis, kui puhkus läbi saab.** ●

KES TA ON?

Raivo Aeg

Sündinud 4. juulil 1962

Töö:

2008–2013

kapo peadirektor

2005–2008

politsei ameti peadirektor

Varasem karjäär:

●● politsei peadirektori asetäitja julgestuspolitseis (2004–2005), politsei ameti korrakaitse osakonna politseidirektor (1999–2003), Rapla politseiprefekt (1996–1999), Saare aseprefekt (1994–1996), Saare politseiprefektuuri Kuresaare linna politseijaoskonna komisar (1992–1994), Saare politseiprefektuuri vaneminspektor (1991–1992)

●● Lõpetanud Tallinna poliitehnilise instituudi

●● Kotkaristi II klassi teenetemärk, siseministeriumi hõbe-teenetemärk

Kaks korda rohkem päikest!

kõik päikeseprillid kuni

-50%

Päikeseprillide ostjale kingiks kaasa sammulugeja.

TALLINN, Räväla 6, Tõnismägi 16A, Merimetsa tervisekeskus, Paldiski mnt. 68A;
TARTU, Tasku keskus Turu 2; PÄRNU, Rüütli 14, Pärnu keskus Aida 7;
KURESSAARE, Kohtu 1, Auriga keskus Tallinna tn 88; HAAPSALU, Karja 7.

www.normanoptika.ee

norman
optika

LASTE JA NOORTE LERAKOOL

5-6a EELKOOL
EESTI KEEL, MATEMAATIKA, INGLISE KEEL, LOOVUS, ARVUTIÕPETUS
ÕPE TOIMUB VÄIKELASTE ÕPITULEMUSELE ORIENTEERITUD LOOVUSMETOODIKA ALUSEL ERINEVATES VANUSE- JA TASEMERÜHMÄDES LAUPÄEVI
KÕIGIL EELKOOLI ÕPILASTEL VÕIMALUS OSALEDA KUNSTIKOOLIS TASUTA

3-4a MÄNGUKOOL
EESTI KEEL, MATEMAATIKA, INGLISE KEEL, LOOVUS JA MEISTERDAMINE
ÕPE TOIMUB VÄIKELASTE ÕPITULEMUSELE ORIENTEERITUD LOOVUSMETOODIKA ALUSEL LÄBI MÄNGULISE TEGEVUSE LAUPÄEVI

7-12a LASTE ÄRIKOOL
ÕPID MAJANDUST, LOOD OMA FIRMA, KOOSTAD EELARVEID, SAAD TEADMISI ERINEVATEST MADEST,
ÕPID INGLISE KEELT JA ARVUTIT
ÕPE TOIMUB LOOVUSMETOODIKA ALUSEL LAUPÄEVI

5-12a KUNSTIKOOL
ÕPID JOONISTAMA, MAALIMA JA VOOLIMA, LOOD ISE UUSI ASJU, KOHTUD PÄRIS KUNSTNIKEGA, OSALED NÄITUSTEL
ÕPE TOIMUB LOOVUSMETOODIKA ALUSEL ESMASPÄEVI

7-12a TEATRIKOOL
ÕPID NÄITLEMIST, OSALED LAVASTUSTES, SAAD ISE ESINEDA, KOHTUD PÄRIS NÄITLEJATEGA, NÄED ÄRA PALJUD NUKU- JA NOORSOOTETRI LAVASTUSED
ÕPE TOIMUB LOOVUSMETOODIKA ALUSEL ESMASPÄEVI

Registreerimine vestlusele tel 6600197 / mob 5011073
või interneti teel www.loovus.ee / kool@loovus.ee
Aadress: Kadriori Tina tn 9 IV korrus Tallinn

Vilja Savisaar-Toomast: olen alati olnud liberaal

**Vilja Savisaar-Toomast
valis sotside asemel
Reformierakonna peami-
selt maksupoliitika tõttu.**

Riin Aljas
riin.aljas@epl.ee

Reedel teatas aastaid Keskerakonna esinumbrite sekka kuulunud Vilja Savisaar-Toomast otsusest astuda Reformierakonda. Erakondade vastandlikkuses poliitik ise probleemi ei näe. „Olen alati liberaalset maailmavaadet pooldanud,” ütles ta.

varianti ja paljud nende vaa-
ted on mulle sümpaatsed, ent
palju on ka ideid, millega ma
ei nõustu. Üks ongi astmelise
tulumaksu kehtestamine,” rää-
kis Savisaar-Toomast.

Maailmavaadete kõrval
tekitab küsimusi ka Savisaar-
Toomasti avalduse ajastus. Ta
andis erakonda astumisest
teada vahetult pärast seda, kui
europarlamenti saadik Kristi-
ina Ojuland Reformierakon-
nast välja visati. Savisaar-
Toomast tahab jätkata tööd
europarlamentis ning Reform-
ierakonnas „koha vabanemi-
ne” loob talle kandideerimi-
seks hea võimaluse. Savisaar-
Toomasti enda sõnul on ajas-
tus lihtsalt kokku-
sattumus. „Tegin
selle otsuse juba
kuid enne hääle-
tusskandaali välja

tulemist, otsusest tuli aga tea-
da anda, sest kohalikud vali-
mised on lähenemas ja hakkab
juba veidi kiireks minema. Ka
on europarlamenti valimisni-
mekirjad nüüd avalikud ja iga-
üks peab oma hääled ise välja
teenima,” seletas ta.

Enne europarlamenti vali-
misi võib Savisaar-Toomast
hääli püüdma minna hoopis
kohalikel valimistel ja oma
endise abikaasa Edgar Savi-
saare vastu, sest suure tõenäo-
susega saab tast Tallinna lin-
napeakandidaad. „Mul on lin-
naosade juhtimisest kogemus
olemas ja usun, et linn väär-
ib teistsugust juhtimist,” põhjen-
das ta. Küll aga toonitas ta, et
vastandumine eksabikaasaga
ei ole valimisstrateegia. ●

Endine Keskerakonna juhtkuju Vilja Savisaar-Toomast kinnitas, et pole kunagi astmelist tulumaksu pooldanud. Foto: Ilmar Saabas

**Üllatuslikult pole Savisaar-
Toomast astmelist tulumak-
su kunagi pooldanud.**

Ka ei astunud ta enda sõnul
vasakpoolsest erakonnast
parempoolseesse, sest peab
Keskerakonda eelkõige tsent-
ristlikuks jõuks.

Valijad vasakult ja paremalt

„Keskerakond pole kunagi
vasakpoolne erakond olnud,
suure parteina on tal rohkelt
vasakpoolseid, aga ka parem-
poolseid liikmeid,” selgitas
ennast parempoolsemate sek-
ka liigitanud Savisaar-Toomast
ning lisas, et erinevalt Kes-
kerakonna ametlikust poliiti-
kast pole ta ise kunagi astme-
list tulumaksu pooldanud.

Maksupoliitika on ka üks
põhjus, miks staažikas poliitik
sotsiaaldemokraatide kasuks ei
otsustanud. „Kaalusin ka seda

Soomlane lasi maha eestlannast naise ja pärast seda ka enda

**Soome politsei teatel on neil
praeguseks üsna hea ülevaa-
de laupäeval Helsingi Lääne-
sadama parklas toimunud
tulistamisest, kus sai surma
kaks inimest. Uurimist juht-
iv komissar Juha Rautaheimo
lausus, et tegemist on üsna sel-
gepiirilise juhtumiga.**

1960. aastal sündinud
soomlasest mees tulistas oma
1967. aastal sündinud eestlan-
nast naist käsitulelrelvast ja las-
kis seejärel maha ka iseenda,
vahendas Helsingin Sanomat.

Mees oli naist varem ähvar-
danud ja jälitanud, aga naine
ei olnud politseile avaldust esi-
tanud, mistõttu politsei sai sel-
lest teada tagantjärele.

Tapetud naine oli tapjaga abi-
elus ja tal oli Soomes maja.
Naise täiskasvanud poeg oli
oma ema Eestisse minevale
laevale viimas, kui sadamasse
ilmus relvastatud mees.

Naise poeg polnud korda-
gi ohus, kuigi ta viibis sünd-
muskohal, ütles Rautaheimo.

Varasemad uudised on väit-
nud, et tapja soovis ka naise
poega maha lasta, aga padru-
nid said otsa ja tapja läks oma
autosse uute padrunite järele.
Siis jõudis kohale politsei eri-
üksus, kes peatas ta kuulila-
suga jalga.

Seejärel tulistas mees end
ning tema elu ei suudetud
enam päästa. ● Delfi

Kaarma vallavanem Margus Mägi uppus

**Laupäeva lõuna paiku kuk-
kus Kaarma vallavanem Mar-
gus Mägi Abrukast kahe miili
kaugusel jahi pardalt vette ja
uppus. Pealtnägijate sõnul sai
ta enne vette kukkumist purje-
ka poomiga vastu pead.**

Politsei- ja piirivalveame-
ti Lääne prefektuuri vanem-
pressiesindaja Kristi Kais
ütles, et Mägi kukkus üle
parda ja teda ei saadud teise-
le jahile, mis tuli tagantpoolt.
Mägi püüti abistada ja koha-
le jõudsid ka meditsiinitöötajad,
kuid kahjuks ei õnnestunud
teda päästa.

Kuressaare merevalvekes-
kus sai laupäeval kell 14.14
teate, et Abruka regatil on
mees üle jahi parda kukkunud.

Kuressaare kordoni merepääs-
tetoimkonna mootorpaat alus-
tas Roomassaare sadamast kel-
la 14.30 ajal kiirabibrigaadiga
teed õnnetuspaiga poole.

Kell 14.40 jõuti abivajaja-
ni, kuid kahjuks ei õnnestun-
nud meedikutel teda enam
elustada.

PPA teatel ei kandnud Mägi
õnnetuse ajal päästevesti.
Õnnetuse täpsemad asjaolud
on selgitamisel.

Politsei tuletab meelde, et
merele minnes peab veesõid-
ukis kindlasti olema olemas
selleks ettenähtud päästeva-
rustus, mida ka kasutatakse,
ning töökorras sidevahendid
ja veesõidukit peab juhtima
koolitatud isik. ● Delfi

Üks mure vähem!

13.06–26.06.2013

**Meeste,
naiste
ja laste
välisriided
–20%**

**KAASAS-
KANTAV
AIAGRILL**
42x 29 x 36 cm

16⁹⁰

Tavahind 17.90

**GRILLSÜÜTE-
VEDELIK**
1 l

0⁹⁹

Tavahind 1.39

GRILLSÜSI
14 l (0.07/l)

0⁹⁹

Tavahind 1.99

Diffusil
**SÄÄSETÖRJE-
VAHEND**
säased, puugid,
parmud
200 ml (19.95/l)

3⁹⁹

Tavahind 4.99

Puls
SIIDER 4,5%
maasika-
laimimaiteline
0,5 l (1.58/l)

0⁷⁹

+ pant 0.08

Tuborg Green
ÕLU 4,6%
6-pakk
1,98 l (1.51/l)

2⁹⁹

+ pant 0.48

Somersby
**SIIDER,
PERRY** 4,5%
Apple, Pear
7,92 l (2.02/l)

15⁹⁹

+ pant 1.92

PRISMA
prismamarket.ee

Dreamer Late Harvest
Chardonnay,
Cabernet Sauvignon
KGT VEIN 12%
Rumeenia
3 l (3.33/l)

9⁹⁹

Tähelepanu! Tegemist on alkohooliga.
Alkoholi võib kehjustada Teie tervist.

Pakkumised kehtivad: 13.06–26.06.2013

Abivajavast lapsest teatamata jätmine võib tuua rahatrahvi

Uue lastekaitseaduse eelnõus on ükskõiksuse karistamine ja eraldi lastekaitseüksuste loomine.

Kelli Seiton
kelli.seiton@epl.ee

Eesti politsei on lastekaitse juhtumitega tegelemisel võtnud eeskujuna Suurbritanniast. Mõõdunud nädalal käis Eesti lastekaitsega tegelevatele politseinikele sealsest töökorraldusest rääkimas Devoni ja Cornwalli piirkonna laste ärakasutamise vastase üksuse juht Simon Snell.

Snell rõhutas, et ühtviisi oluline on nii juhtumitest mitteteatajate karistamine kui ka koostöö lastega tegelevate asutuste vahel. Hoiatavad näited Suurbritanniast on kurvad. Üht peret kontrollisid mitukümmend korda nii sotsiaaltöötaja kui ka politsei, aga asutused üksteisega ei suhelnud ja lugu lõppes lasteaiaalalise lapsele traagiliselt. Teisel juhul rääkis naaber politseinikele pärast lapse surma, et oli juba pikka aega kuulnud kõrvalkorterist lapse nuttu ja karjumist.

Põhja prefektuuri lastekaitseüksuse juhi Pille Alaveri sõnul pole tema üksuse praktikas lapse surmaga lõppenud juhtumeid olnud. Küll aga tuleb ette, et lapse väärkohtlemisest teatatakse alles pärast korduvaid vägivallailminguid ja sageli oodatakse lausa viimase piirini. „Tegelekult tuleks politseiga ühendust võtta kohe, kui lapsel ilmnevad vägivalda tunnused,” pani ta südamele.

Liiga vähe koostööd

Planeeritav seadusemuudatus tähendaks, et kui lastega töötav inimene pole võimalikus ohus olevast lapsest teatanud, saab sotsiaalkindlustusamet teda väärteo eest karistada rahatrahviga. Sotsiaalministeeriumi laste ja perede osakonna laste õiguste juht Tõnu Poopuu lisas, et moraalselt vastutab lapse abita jäämise eest muidugi igaüks, kes abivajadust märkab, aga vaikib.

Teine murekoht lastekaitse on politsei hinnangul vähene koostöö ametkondade vahel. „Praegu esineb sageli suhtumist, et küllap teine ametkond probleemiga tegeleb, ja nii võib abi saamata jääda.

KOMMENTAAR

Väärtkohtlemist ei tohi peita

Simon Snell

Devoni ja Cornwalli piirkonna laste ärakasutamise vastase üksuse juht

Kõige olulisem on uskuda usumatut, et lastega võib juhtuda kohutavaid asju. Et nii politsei kui ka teised asutused – ka meedia – räägiks lastekaitsest ja juhtumitest, et seda ei üritataks peita. Kui sa näed, siis teata!

Oleme Suurbritannias koostööst aastaid rääkinud, kuid reaalsuses me tihti seda ei teinud. Nüüd on meie tiimis ka lastega töötajad ja sotsiaaltöötajad. Räägime juhtunust avatult, jagame eri asutuste infot.

Strateegiat planeerime ühise laua taga. Seal on inimesi kõigist asutustest, kes on lapsega seotud – näiteks haridus, tervishoid ja kui laps kuulub skaudirühma, siis keegi ka sellest skaudirühmast. Politsei ülesanne on uurida ja infot jagada. Kui laps ei käi koolis, peame teadma, miks. Saab teha palju, et takistada lapse väärkohtlemist juba alguses.

Et lapsi aidata, on vaja vägivallast rääkida, rõhutab Briti politseis töötav Simon Snell, kes on laste väärkohtlemise juhtumitega tegeleva üksuse juht.

Foto: Rauno Volmar

Kannatajaks on abivajav laps,” nentis Alaver ja märkis, et kokku saadakse pigem erandjuhtudel, mitte iga juhtumi arutamiseks.

Lastekaitse erimeeskonnad

Poopuu nimetas, et lastekaitseaduse eelnõu üheks eesmärgiks on just kohaliku tasandi lastekaitsetöö kvaliteedi parandamine. „Analüüsid on näidanud, et omavalitsuste võimekus ja lastekaitsetöötajate professionaalsus on Eestis piirkonniti varieeruv, ka koostöö ametkondade vahel on piirkonniti erinev,” sõnas ta.

Eelnõu järgi loodaks sotsiaalkindlustusametis piirkondlikud lastekaitseüksused,

Tuleb ette, et lapsest teatatakse alles pärast korduvaid vägivallailminguid.

mille spetsialistide meeskond sõidab vajadusel välja ja aitab juhtumeid kohapeal lahendada. „Meeskonnad peaksid katma haridusliku, vaimse tervise ja lastekaitse kompetentsi – seega kuuluksid nendesse lastekaitsetöötaja-juhtumikorraldaja, eripedagoog, psühholoog ja vajadusel veel mõni erialaspetsialist,” loetles Poopuu.

Esialgse kava järgi loodaks Eestisse neli piirkondlikku rakendusüksust, aga meeskondade täpne arv ja paiknemine pole veel paigas.

Uue lastekaitseaduse eelnõu esitatakse valitsusele aasta lõpus. ●

Maalehe ilmatargad ennustavad kuiva suve. Mina küll ei usu!

Tünnis kümblevad maalehtlased Heli, Bianca, Heiki, Lii ja Heiki.

Telli nüüd Maaleht või pikenda oma tellimust ja

võida mõnus kümblustünn!

Loosi läheb ka 10 Maalehe vildist saunamütsi.

Loosimises osalevad kõik, kellel on 1. juuli seisuga kehtiv vähemalt 3kuuline tellimus või otsekorraldusleping.

Maalehe tellimine: telefonil 680 4444, e-posti aadressil klienditugi@lehed.ee või kodulehel www.maaleht.ee/saun

Kümblustünni valmistab: **OÜ Puunõu** www.puunou.ee
Mütsid meisterdas: **Maamaitse OÜ** www.maamaitse.ee

Inimesed hakkasid Lasnamäe õigeusu kiriku juurde saabuma mitu tundi enne tseremonia algust. Fotod: Rauno Volmar, Andres Putting

Patriarh Kirill pühitses sisse Lasnamäe kiriku

Reportaaž

Riin Aljas
reporter

Lasnamäe nölval valitseb tundide kaupa hiirvaikus. Tuhanded inimesed nii kiriku sees kui ka ees jälgivad tseremoniat.

Eile hommikul kogunes inimesi Lasnamäe kiriku juurde juba varakult. Ehkki tseremonia algas kell pool kümme, saabus suur hulk huvilisi mitu tundi varem ja üheksa paiku oli kiriku ümbrus paksumalt rahvast täis. Meeleolu on rahulik ja vaikne. Nii vaikne, et rahvamassist ei kosta mingit suminatki, kuigi kohal on tuhandeid inimesi. Tähelepanelik silm märkab vaid mõnda omavahel sosistavat vanaprouat, enamik inimesi seisab vaikselt omaette mõtiskledes.

Õigeusklike linnaosa

Pensionärid Valeria ja Aleksi räägivad, et see ongi koht, kuhu oma mõtetega tulla. Kiriku ees olid nad juba poole üheksa paiku, aga sisse minema ei hakanudki, vaid ootasid tseremonia ülekannet kiriku ette paigaldatud suurtel ekraanidel. Sellest piisab. „Juba see teadmine, et ta siin on – see on nii oluline. Et just tema meie kiriku sisse pühitseb,” lausub Valeria. „Tema sõnad annavad hingerahu ja see on siia kosta,” lisab Aleksi.

Mõne aja pärast hakkab osa rahvast kiiresti teisele poole liikuma, sest kirikukellad annavad märku Moskva ja kogu Venemaa patriarhi Kirilli saabumisest. Esimestel, piirdeaia ääres olevatel õnnelikel puudub kirikupea ka kätt või paitab pead. Tagapool kerkib peade

Kirilli saabudes voolas rahvamass kohe teda pildistama.

Üleeile ootasid Kirilli tuhanded Narva õigeusklikud.

Ida-Virumaal külastas patriarh ka Kuremäe kloostrit.

kohale kätemeri. Ehkki Kirill on tuntud oma konservatiivsete vaadete poolest, käivad teda kuulama tulnud inimesed ajaga vägagi kaasas: kõikjal plõksuvad kaamerad ja filmivad nutitelefonid, et tähtsat hetke jäädvustada. Kui patriarh kirikusse jõuab, vaikib mass taas hetkega ja kõigi pilgud on naelutatud ekraanidele.

Patriarh räägib oma kõnes muu hulgas sellest, et asjad Eestimaa vaimuelus liiguvad paremuse poole ja vastuolud, mida kogeti aastaid tagasi, on nüüdseks lahendatud või lahendatavad – tähendab seda vastne

Et ta siin on, see on nii oluline. Et just tema meie kiriku sisse pühitseb.

pühakodagi. Samuti rõhutab ta kiriku asukohta. „Õnnitlen teid kõiki selle erilise sündmuse puhul, mil pühitseme sisse kiriku just selles Tallinna osas, mis on nii tihedalt asustatud ja kus enamik inimesi on just õigeusklikud,” ütleb ta.

Muidugi ei unustata kirikut ehitada aidanud inimesi, kelle seas on kohal ka Venemaa Raudteede juht Vladimir Jakunin. „Isegi kui inimeselt kõik ära võetakse, jääb talle siiski usk, lootus ja armastus. Mulle näib, et see kirik on selle kõige sümbol,” jagab Jakunin oma tundeid venekeelse Delfiga. Linnapea Edgar Savisaart Kirill aga eile abi eest tänada ei saanud, sest Savisaarel hakkas halb ja ta lahkus poole teenistuse pealt.

Enne kolmepäevase Eesti-visiidi lõppu kohtus patriarh eile pärastlõunal veel Eesti evangeelse luterliku kiriku peapiiskopi Andres Põdraga. ●

Estonia Spas supled ilmast olenemata!

Eripakkumine suveks - majutuspaketiga kingituseks Estonia Termide ja Estonia Surnumere veekeskuse külastus.

Hind ühele alates 35€*

*hind ühele kaheses

Pargi maja tavatoas kuni 23.06.2013.

*eripakkumine ei kehti Valge maja tubadele.

Mõnusalt tervemaks

(4 öine pakett)

Eripakkumine eakamatele pühapäevast neljapäevani

Sisaldab: arsti vastuvõttu, raviprotseduure ja 3 toidukorda päevas. Surnumere veekeskuse ja Termide kasutus iga päev.

Hind al 149€* (37,25€/ööpäev)

*EV pensionitunnistuse ettenäitamisel

ESTONIA Medical SPA Hotel
Tammsaare 4a, Pärnu, Eesti
Tel +372 447 6905
sales@spaestonia.ee

Sõrmkübarate emand hoiab kaht tuhandet aastat ajalugu

**Eesti Päeva
lehe suve
näitus**

Rein Sikk
kogujate kuraator

Mida veel kui mitte sõrmkübaraid võiks koguda naine, kes on 40 aastat õmblusnõelaga leiba teeninud.

Rahvuskooper Estonia õmblejanna Tiia Ermi kollektsioon on eriline ja imeline.

Eriline seetõttu, et sõrmkübarate kogujaid pole Eestis just palju. Ning imeline sellepärast, et need pole lihtsalt plastist, portselanist, metallist või savist ülitavalikud õmbleja näpukaitseid, mille kasutamise ajalugu ulatub kahe tuhande aasta taha. Tiia sõrmkübaratel on igaühel ka oma lugu rääkida. Nii kauge test päritolumaadest, Estonia artistidest kui ka lavastajatest, kes need kinkinud.

Ühte kasvanud

Neiupõlves, kui Tiia Tallinna saabus, kinkis toonane korteriperenaine talle hõbedast sõrmkübara. See kulus tööd tehes auklikuks. Vene ajal kogus Tiia metallist sõrmkübaraid, aga need hakkasid roostetama. Praegune kollektsioon on peamiselt portselanist.

Kord Balti jaamas piletikassa sabas seistes mõtles Tiia, et kes küll vastu piletiletti nii hirmsasti kopsib. Siis avastas ta oma näpust sinna kogemata ununenud metallist sõrmkübara, mis kolks ja kolks vastu letti käis. Tiia on tõesti sõrmkübaratega ühte kasvanud. ●

SUUR SOOV

●● „Kui saaks mõne Peterburi sümboolikaga sõrmkübara, Peterburi ju samuti kuulus ooperi- ja balletilinn nagu Tallinngi,” unistab kollektsionäär Tiia Erm.

Eesti Päevalehe suvenäitus

... on igal esmapäeval ilmuv sari, milles tutvustame vahvaid kogujaid, pärandi hoidjaid ja nende erilisi kollektsioone. Pakume näituse võimalust EPL-i veergudel, veebis ja digilehes.

TEATAGE KOGUJAIST JA KOLLEKTSIOONIDEST: rein.sikk@epl.ee.

Kui Tiia oli Kreet saarel ning suveniirimüüjad kuulsid, et ta kogub sõrmkübaraid, oli nende lahus piiritu. Üksteise järel tulid uued kingitused kollektsionääri kotti.

Vaata videot digilehest
●●● ajaleht.epl.ee

Nutitelefonil omanikud, vaadake videot

Madeira sõrmkübarad on savist, veidi samasuguse robustse moega kui teisest sajandist enne meie aega pärinevad esimesed sõrmkübaraleiud. Puhas käsitöö, käsitsi savist vormitud, valatud, käsitsi ka kirjutud. Mis sest, et pole säravalt ühetaolised ja lihvitud. Just see annab eheduse ja ainulaadsuse. Tütar tõi kingiks.

Sõrmkübar, mille öde Etna saarelt tõi, on oma leekiiva vulkaaniga nii ehe, et tundub, nagu vaataksid tulemäge kohapeal.

Geiša pildiga sõrmkübara tõi lavastuse „Mees La Manchast” kunstnik Grete „Stitch” Laus Jaapanist. Geiša kannab sama ekstravagantseid traditsioone kui Lausi kostüümid.

Kuninganna Elizabethi pildi ja ametisoleku teemantjuubeli kirjaga kübar on iseäralikult tähtis, sest Tema Majesteet käis 2006. aastal Estonia teatris. Kogu maja õhkas õnnelikult.

Venezia kullakarva sõrmkübaral on kuulus ohkamiste-ohkamiste sild Ponte dei Sospiri, mis ühendas võimu kantsi Doodžide paleed vanglaga, kus olevat istunud ka Casanova. Sõrmkübara tõi Tiiale baleriinide Age Oksa ja Toomas Eduri tütar, kel kuninganna nimi – Elizabeth. Fotod: Tanel Meos

MÕÕDUKAS HASSAN ROWHANI IRAANI PRESIDENDIKS

Iraani presidendivalimised võitis esimeses voorus mõõdukas vaimulik Hassan Rowhani (pildil), keda toetas napilt üle 50% valimas käinuid. Rowhani suure toetuse taga on reformimeelsed

jõud, kelle kandidaate islamivabariigi järelevalvenõukogu valimistele ei lubanud. Teisele kohale jäi Teherani konservatiivist linnapea Mohammad Baqer Qalibaf. **ERR**

ISTANBULI TAKSIMI VÄLJAK SULETI MEELEAVALDAJATELE

Politsei sulges eile Istanbulis Taksimi väljaku, mis oli öösel vabastatud valitsusvastastest meeleavaldajatest. Politsei kasutas protestijate väljakult mine- ma ajamiseks jõuvõtteid ja

pisargaasi. Väljak suleti sõidu- kitele ja jalakäijatele. Politsei ja meeleavaldajate kokkupõrked Gezi pargis ja sellega külgneval Taksimi väljakul on kestnud üle kahe nädala. **ERR**

Politseinik kontrollib keldris elavate immigrantide dokumente. Moskvas on poole aasta jooksul korraldatud mitmeid reide illegaalsete immigrantide tabamiseks. Foto: RIA Novosti / Scanpix

Moskva linnapea: võõrtööliste koht on lõppeks ikka kodus

Enamik noori Kesk-Aasia migrante ei tea vene keelest ega rahvuslikest tavadest õieti midagi.

Kaivo Kopli
kaivo.kopli@epl.ee

Moskva linnapea Sergei Sobjanini meelest ei peaks Kesk-Aasiast pärit võõrtöölised pealinna pikemaks ajaks elama jääma. „Kui kedagi jätta, siis esimeses järjekorras venekeelsed, meie traditsioonidele adekvaatse kultuuriga,” leidis ta.

„Inimestel, kes räägivad halvasti vene keelt, kel on täiesti teistsugune kultuur, on parem elada omal maal. Seepärast me nende kohanemist Moskvas ei tervita,” ütles linnapea (kes formaalselt on parajasti küll kohusetäitja, sest astus septembrikuiste valimiste eel tagasi) intervjuus ajalehele Moskovskije Novosti. „Ma arvan, et eelkõige on tegemist hooajalistest töötajatega, kes, olles oma töö ära teinud, peavad sõitma tagasi oma perekondade juurde, oma koju, oma maale.”

Juttu tuli ka võimalikust Moskvasse rahvuskvartalite loomisest. „Ma olen sellele kategooriliselt vastu. Minu meelest on Moskva Venemaa linn ja selleks peab ta jääma. Mitte muutuma hiina, tadžiki ega usbeki linnaks,” ütles Sobjanin.

Säärane oht võiks silmapiirile kerkida ehk siis, kui Moskvasse asuksid kõik Venemaal teadaolevalt elavad usbekid-tadžikid. Föderaalse migratsiooni teenistuse andmeil on

Ametlikul hinnangul on Venemaal üle kolme miljoni ebaseadusliku immigrandi.

Venemaal umbes 10,5 miljonit välismaalast, kellest 2,5 miljonit on Usbekistani, 1,1 miljonit Tadžikistani ja 0,5 miljonit Kõrgõzstani kodanikud. Ukraina kodanikke on 1,3 miljonit ja Moldova passiga 0,5 miljonit. Seega on Kesk-Aasiast pärit migrante tõesti kõige rohkem ja suur osa neist Venemaa pealinnas. Migratsiooni teenistuse hinnangul on Venemaal ebaseaduslikult üle kolme miljoni inimese, neist pool Kesk-Aasiast.

Varitööturg ja konfliktid

Seejuures on enamik neist noored, kõigest 17–20-aastased. „Kui vanema põlvkonna migrantidel, kes on sündinud 1960. ja 1970. aastatel, ei ole peaaegu üldse Venemaal kohanemisega probleeme, siis massiliselt Venemaale saabuva noorema põlvkonnaga on mõistagi tõsisemid probleeme,” vahendas newsru.com migratsiooni teenistuse asejuhi Anatoli Fomenko seisukoh-

ta. Tema sõnul ei ole nooremad inimesed enamasti valmis normaalseks eluks Venemaal, kuna ei valda praktiliselt üldse vene keelt, ei tea Vene seadusi ja neil pole ka ettekujutust kultuurilistest tavadest. „Kõik see viib kahjuks teatud negatiivsete tagajärgedeni, mis on seotud migrantide enda õiguste rikku misega, migratsiooni sfääri kriminaliseerumisega, varitööturu kujunemisega, xenofobia ilmnemise ja isegi rahustevaheliste konfliktidega,” ütles Fomenko. ●

Viisa asemel nõuaksid raha

Migrantide hulga suurenemist soodustab asjaolu, et Venemaal pole paljude naaberriikidega viisarežiimi.

Selle kehtestamine on aegajalt põgusalt päevakorda tõusnud, kuid migratsiooni teenistuse juht Konstantin Romodanovski ütles eelmisel kuul, et viisarežiim pole üldse aktuaalne. Võimud on mõelnud ka muudele meetmetele, viimasel ajal on räägitud nt deposiidi variandist. Riiki sisenedes peaks migrant deponeerima tagasisõidu vajaliku rahasumma ja kui ta legaalselt riigist lahkub, saab selle tagasi.

Kambodža džunglist leiti 1000-aastane kadunud linn

800. aastal õitses ühe Kambodža mäe peal suurlinn, mis sarnanes kuulsa Angkor Watiga.

Kaivo Kopli
kaivo.kopli@epl.ee

Euroopaliku ajaarvamise järgi keskaegse linna varemed leiti kopterilt tehtud vaatluste ja laserseiresüsteemi LIDAR-i abil. Nüüdseks on leitud käinud saladuskatte all kohapeal uurimas ka esimene arheoloogide ekspeditsioon.

Ekspeditsioonil osalesid ka ajakirjanik ja fotograaf ajalehest Sydney Morning Herald, mis tegi iidse linna leidmise teatavaks. Mahendraparvata linna varemeteni jõudmiseks läbiti maamiiniohtu trotsides tihe džungel, vajudes kohati põlvkõrgustesse soomülgas- tesse, ja tõusti udusse mähkunud mäe jalamile Siem Reapi piirkonnas, kus asub ka Angkor Wat – suurim hindi templikompleks maailmas. Arvata-

Hiiglaslik templikompleks Angkor Wat rajati 1100. aastatel, nüüd leitud suurlinn on sellest ilmselt 300 aastat vanem.

Foto: AFP/Scanpix

vasti on tegemist 800. aastal kujunenud Angkori impeeriumi pealinnaga.

Ulatus veel teadmata

Ekspeditsiooni juht Jean-Baptiste Chevance, Londoni arheoloogia- ja arengufondi direktor, ütles AFP-le, et suurel sõdalaskuningal Jayavarman II-l oli ürikute järgi mägedes pealinn. Nüüd on see tõenäoliselt leitud, kusjuures avastuse olulisust suurendab ka see, et rohkem kui paarikümne tuvas-

tatud templi varemed paistavad olevat rüüstajatest puutumata. Samuti ekspeditsioonil osalenud Sydney ülikooli arheoloogiakeskuse direktori Damian Evansi sõnul ei ole teada, kui suur Mahendraparvata tegelikult oli, sest seni on suudetud uurida ainult väikest piirkonda ning uuringute laiendamiseks on vaja lisaraha. „Võib-olla oli see, mis me nägime, vaid linna keskne osa. Palju on veel teha, et selle tsivilisatsiooni ulatus välja selgitada,” ütles Evans. ●

Tallinna Linnavaaramet**TEATAB**

Tallinna Linnavalikogu 13. juuni 2013 otsusega nr 114 otsustati:

Müüa ühtse müügiobjektina avalikul kirjalikul enampakkumisel alghinnaga kokku 711 000 (seitsesada üksteist tuhat) eurot Harju maakonnas Tallinna linnas Lasnamäe linnaosas asuvad hoonestusõigusega koormatud järgmised kinnistud: Pallasti tn 46 (registriosa number 25611501, katastritunnus 78403:301:0119, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 2 927 m²); Pallasti tn 48 (registriosa number 25611601, katastritunnus 78403:301:0121, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 2 311 m²); Pallasti tn 50 (registriosa number 25611701, katastritunnus 78403:301:0122, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 4 171 m²); Paepargi tn 21 (registriosa number 25611801, katastritunnus 78403:301:0123, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 2 123 m²); Paepargi tn 19 (registriosa number 25611901, katastritunnus 78403:301:0124, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 2 237 m²); Paepargi tn 17 (registriosa number 25612001, katastritunnus 78403:301:0125, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 2 473 m²); Paepargi tn 29 (registriosa number 25612101, katastritunnus 78403:301:0126, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 2 530 m²); Paepargi tn 28 (registriosa number 25612201, katastritunnus 78403:301:0127, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 228 m²); Paepargi tn 31 (registriosa number 25612301, katastritunnus 78403:301:0128, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 2 820 m²); Paepargi tn 30 (registriosa number 25612401, katastritunnus 78403:301:0129, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 382 m²); Paepargi tn 33 (registriosa number 25612501, katastritunnus 78403:301:0131, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 1 788 m²); Paepargi tn 32 (registriosa number 25612601, katastritunnus 78403:301:0132, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 298 m²); Paepargi tn 35 (registriosa number 25612701, katastritunnus 78403:301:0133, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 2 250 m²); Paepargi tn 37 (registriosa nr 25612801 katastritunnus 78403:301:0134, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 2 961 m²); Paepargi tn 39 (registriosa nr 25612901, katastritunnus 78403:301:0135, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 1 832 m²); Paepargi tn 38 (registriosa nr 25613001, katastritunnus 78403:301:0136, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 440 m²); Paepargi tn 41 (registriosa nr 25613101, katastritunnus 78403:301:0137, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 3 664 m²); Paepargi tn 40 (registriosa nr 25613201, katastritunnus 78403:301:0138, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 239 m²); Paepargi tn 43 (registriosa nr 25613301, katastritunnus 78403:301:0139, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 2 496 m²); Paepargi tn 42 (registriosa nr 25613401, katastritunnus 78403:301:0141, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 369 m²); Paepargi tn 47 (registriosa nr 25613501, katastritunnus 78403:301:0142, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 2 163 m²); Paepargi tn 46 (registriosa nr 25613601, katastritunnus 78403:301:0143, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 223 m²); Paepargi tn 49 (registriosa nr 25613701, katastritunnus 78403:301:0144, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 2 620 m²); Paepargi tn 48 (registriosa nr 25613801, katastritunnus 78403:301:0145, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 291 m²); Paepargi tn 45 (registriosa nr 25613901, katastritunnus 78403:301:0146, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 3 001 m²); Paepargi tn 53 (registriosa nr 25614001, katastritunnus 78403:301:0147, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 4 645 m²); Paepargi tn 51 (registriosa nr 25614101, katastritunnus 78403:301:0148, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 3 924 m²); Paepargi tn 15 (registriosa nr 25615101, katastritunnus 78403:301:0161, sihtotstarve tootmismaa 100%, pindala 64 m²); Paepargi tn 55 (registriosa nr 25615201, katastritunnus 78403:301:0162, sihtotstarve tootmismaa 100%, pindala 55 m²); Paepargi tn 57 (registriosa nr 25614301, katastritunnus 78403:301:0151, sihtotstarve ärimaa 100%, pindala 7 391 m²). Ostuhind tuleb tasuda täies ulatuses enne müügilepingu sõlmimist. Objekti notariaalse müügilepingu sõlmimisega seotud kulud tasub ostja.

Otsust on võimalik vaidlustada Tallinna Halduskohtus (Pärnu mnt 7, Tallinn 15082) 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegemisest.

KOPLI LIINID LÄHEVAD SUVE LÕPUS MÜÜKI

Tallinn plaanib aastaid pinnuks silmas olnud Kopli liinide müüki alustada suve lõpus, ütles abilinnapea Eha Võrk. Projekti hind arvestades võiks huvi tunda pigem välisettevõtted. Kop-

li liinidele on püütud hoonestusõiguse seadmise teel korduvalt edutult arendajat leida, mistõttu otsustati nüüd müügi kasuks. 82 kinnistu alghind on 1,5 miljonit eurot. **ERR**

VARIMAJANDUS EI TAHA EESTIS TAANDUDA

Varimajanduse osakaal võrdus möödunud aastal 19,2%-ga Eesti sisemajanduse kogutoodangust, selgub SEB pangaja majanduskõrgkooli SSE Riga uuringust. Eestis oli varima-

janduse osakaal paar protsenti väiksem kui Lätis ja 1% suurem kui Leedus. Eestis on varimajandus umbes viiendiku SKT-st moodustanud juba viimased neli aastat. **ERR**

Juhtide soovitus abiturientidele: alustage madalaimast ametikohast

Neljapäeval ja reedel korraldas Tallinna tehnikaülikool 400 abiturientide piduliku vastuvõtu. Eesti tuntumate ettevõtete tippjuhid rääkisid seal gümnaasiumilõpetajatele, mida tööandjad noortelt ülikoolilõpetajatelt ootavad ning millised peaksid olema tööturule astuja enda ootused.

Ann-Marti Nergi
ann-marii.nergi@epl.ee

Valdo Kalm

AS-i EMT juhatuse esimees

Kalm alustas tööd Tallinna Telefonivõrgus montöörina, hiljem on ta samas ettevõttes pidanud peainseneri ja haldus- ja müügidirektori ametit.

„Tänapäeval on noortel ootused väga kõrged, eeldatakse kohe juhiametit ja kõrget palka. Tegelikult tuleks aga mõelda sellele, et mõistlik on alustada tööredelil madalamalt, nii õpib ettevõtete tööprotsesse paremini tundma. Mina läksin ise ka algul tööle kõige madalamale tasemele montööriks, mis andis mulle võimaluse tajuda kõiki ettevõtte tasandeid, tunda firmat läbi ja lõhki. Lihtsamat spetsialistitööd ei maksa peljata, sest energilist, oma initsiatiiviga ja ka juhivõimetega noort märgatakse alati. Me lihtsalt peame neid märkama, sest neist on alati puudus. Veel tahaks noortele südamele panna, et hinnas on eesmärgile pühendunud töötajad, kes teevad asja alati lõpuni.

EMT töötajatest paljud on lõpetanud just TTÜ või IT kolledži ja võin öelda, et nad on ka rahvusvaheliselt nõutud. Ühtlasi leian, et inseneriks õppinu saab hakkama igal erialal – meie ettevõttes on näiteks inseneriharidusega juriste või turundusinsinereid, aga turundust austatakse inseneri juba naljalt ei leia. Muidugi peab ka kõvasti õppima, ülikoolist kolm korda trolliga mööda sõitmisest ei piisa.”

Anne Tääkre

AS-i Kalev turundusdirektor

Anne Tääkre õppis toidutehnoloogiks, kuid sattus ilma igasuguste juhtimiskogemusteta tööle Kalevi närimiskummitsehhi vahetuse meistriks. Ühtäkki oli Tääkre olukorras, et tema alluvuses töötas 40 inimest.

„Ma mäletan siiani, et kaks esimest nädalat ei julgenud ma vabrikutele korrusele minna, sest seadmete müra oli kõrvulukustav ja kurja näoga mehaanikud käisid ringi. Aga ma usun, et noore puhul on kõige tähtsam, et sära oleks silmis. Meie ootame, et kui noored tööle kandideerivad, teavad nad juba, mida elus teha tahavad.

Tihti minnakse õppima ju õppeainete meeldivuse järgi, kuid tulevase eriala peale mõtlemine jääb tagaplaanile. Kui aga juba õppimise ajal julgeb tudeng diplomi kättesaamisest kaugemale unistada, tuleb see kasuks ja paistab ka välja. Väga hinnatud on töötaja, kes on endale eesmärgid selgeks mõelnud.

Otsime oma meeskonda tihti näiteks toidutehnoloogide, sest sageli kutsutakse neid Kaleviti muajale maailma ettevõtetesse tööle. Seetõttu pole meil Tallinna tehnikaülikooli hariduse kvaliteet ühtegi kahtlust. Minu soovitus on, et kui gümnaasiumilõpetaja on hea nii reaals- kui ka humanitaaralal, tasub valida pigem reaalkallakuga haridus.”

Cärol (vasakul) ja Meelia leiavad, et kui tööandja ootab säravaid inimesi, on nende šansid head.

Fotod: Martin Dremeljuga

Lõpetajatel plaanid paigas

Tallinna tehnikaülikooli korraldatud rektori vastuvõtule oli neljapäeval kutsutud 200 abiturienti üle Eesti, järgmisel päeval umbes sama palju koolilõpetajaid Tallinnast ja Harjumaalt. Ärilehele kinnitasid noored, et kuigi kindlat erialavalikut veel tehtud pole, on edasiõppimise valikutega tutvunud ja üldisemad suunad teada.

Elva gümnaasiumi abiturient Kristjan Joost (19) rääkis, et esialgne plaan on õppida majandust ja pigem Tartus, mis on kodule lähemal. Samal ajal proovib noormees ka ettevõtlusega tegeleva hakata. „Huvitav oli kuulata debatis osalenutelt nende edukaks saamise lugusid. On hea teada, et alati ei olegi kindlat plaani või ei lähe kõik

nii nagu plaanitud,” andis Joost tagasisidet. Haapsalu gümnaasiumi lõpetaja Meelia Muld (18) ja Haapsalu Wiedemanni gümnaasiumi abiturient Cärol Elias (18) kiitsid TTÜ-s valitsevat sõbralikku õhkkonda ja saadud positiivseid emotsioone. „Tundub, et kui siia õppima tulla, on tulevik kindlustatud. Praegu valin TTÜ avaliku halduse või Tallinna ülikooli riigiteaduste erialade vahel,” rääkis Muld. Eliase esimesed valikud oleks pigem TÜ Pärnu kolledžis projektjuhtimine või sisekaitseakadeemias maksu- ja tolliametiga seotud erialad. „Kui ettevõtete juhid ütlesid, et ootavad tööle säravaid ja aktiivseid inimesi, siis meil on juba pool võitu käes!”

Tarmo Noop

A. Le Coqi tegevjuht

Noop teenis ülikooli kõrvalt raha šveitserina ning meenutas, et pärast ülikooli lõpetamist Tarmekosse välissuhete spetsialistiks tööle minnes oli palgalangus tuntuvalt teenis ta restoranis uksehoidjana päevas rohkem, kui oli Tarmekos kuupalk. „Eelmisel nädalal lõpetas mu sõbra tütar lasteaia ja ütles, et tahab hambaarstiks saada, sest hambaarst teenib palju raha. Ma siiralt loodan, et selline mõtteviis ei ole tulevikus talle ega kellelegi teisele eesmärgiks omaette, sest raha tuleb pigem karjääri ja eneseteostusega kaasa.

Mul ei olnud gümnaasiumi lõpupeksamil aimugi, mida ma edasi teha tahan, teadsin ainult, et tahan Tartust ära Tallinna. Valisin eriala, kuhu oli kõige suurem konkurss – majandus tundus ühelt poolt kõige vähem ütlejate teisalt ka kõige laiemate võimalustega. Nii et sellest ei tasu kindlasti ära ehmata, et veel ei tea, mida edasi teha. Sellist aega tagasi ei tule nagu meil – 1990-ndatel lõpetanute –, et sotsialistlikud juhid vahetati uute vastu välja ja noored said kiiresti tippjuhtideks. Tänapäeval sellist võimalust ei ole, sest meie vanad ei lähe eest ära!

A. Le Coqi ootame tööle inimesi, keda me juba natuke tunneme. Sellepärast on väga tähtis hinnata praktilist käimist ja selle mõju tulevikule.”

Rain Laane

Microsofti Balti regiooni juht

IBM Eesti müügiesindajana alustanud Laane tõusis sealt järjest müügijuhi ja -direktori ametikohale. „Tehke seda, mis teile meeldib,” kõlas tema soovitus. „Mulle on küll viimased 24 ja pool aastat meeldinud igal hommikul tööle minna. Müügiesindaja rollist on elu edasi läinud juba väga kiirelt. Altpoolt alustamist ei tasu peljata. Algul võibki juhi tööst olla ettekujutus, et kui hommikused lehed on läbi loetud, läheb juht peenesse kohta lõunat sööma, pärastlõunal mängib tennist ja igale poole sõidab uhke autoga. Aga kui olin nädal aega Microsoft Eesti juht olnud – jah, antiigi uhkem auto kasutada –, mõtlesin, et vahetaksin selle kohe mõne vana vastu tagasi, kui koos sellega vähendataks ka vastutust!

Kui esimesed inimesed USA-s Kuule lendasid, küsiti kosmosejama koristajalt tema töö kohta. Ta vastas, et aitab kaasa sellele, et inimesed Kuule lennata saaksid. Nii otsime me ka Microsofti töötajaid, kes hindavad koostööoskust, sest igas ettevõttes on kõik rollid vajalikud ja väikestest asjadest saavad suured teod. Ärge kartke vigu teha, aga ärge tehke samu vigu mitu korda. See kehtib nii noortele alustajatele kui ka firmajuhtidele. Ka kõrgeid eesmärgi ei tohi karta ning alustatu lõpuni tegemist, mitte poole peal öelda, et ma nüüd enam ei jaksa.”

a

ARVAMUS

SOOMLASTEST

Soomlased on natuke nagu koolilapsed, kes kuulavad õpetajat. Kuulavad lõpuks ka siis, kui nad üleannetud on, õpetajale vastu hauguvad ja temast inetusi räägivad.

KIRJANIK JAAN KAPLINSKI (LOOMING)

IDA-VIRUMAAST

Sillamäel on reisiraamatu järgi umbes 16 000 elanikku. Seda on päris raske uskuda. Isegi päikeselisel hommikupoolikul näeme linna sotsrealistlike ehitiste vahel liikumas vaid paari vanainimest ja mõnda kassi.

SOOME KIRJANIK MARTTI PUUKKO (POSTIMEES)

VÄIKERIIKIDEST

Väiksed riigid näivad püsivat pareminigi kui suured. Näiteks Euroopas – pisimad on vanimad.

TÜ FILOSOOFIAÕPPEJÕUD

JAAN KIVISTIK (SIRP)

PATRIARHI eirates tegi Eesti president vea

Isiklikud või riiklikud huvid

Urmo Soovald

peatoimetaja

Me ei saa kunagi teada, kuidas Venemaa diplomaatilises kirjavahetuses nimetatakse Eesti presidendi Toomas Hendrik Ilvese jonnakat soovi mitte kohtuda Venemaa patriarhi Kirilliga. Küll on aga teada, et nii suurt survet pole diplomaadid ja poliitikud me presidendile varem avaldanud, et ta leiaks natuke aega ühe kõrge väliskülaselise kohtumiseks.

Kahjuks jäid Eesti ja Vene diplomaatide pingutused tulutuks, sest president Ilves veetis nädalavahetuse päikeselises Sloveenias. Ometi toimusid kodumaal samal ajal küüditamise aastapäev ja ülimõjuka Kirilli ajalooline visiit.

Loomulikult on president oma otsustes vaba. Aga ta ei saa unustada ühte asjaolu – ta on kogu rahva president ega tohi oma kärke, kohtumisi, säutsumist, kõnepruuki ja mõtteavaldusi teha ainult sügavalt isiklike eelistuste järgi.

Unerahu ei sõltu Sloveeniast

Esmalt peaks me vastama küsimusele, miks on Kirilliga kohtumine meile ikkagi nii oluline. Venemaa ametlikus ja mitteametlikus hierarhias on Kirill üks mõjuvõimsamaid inimesi, ühendades kümneid miljoneid õigeusklikke nii omavahel kui ka kaudselt poliitilise eliidi. Tal on oma minevik, millel on nii heledaid kui ka punaseid varjundeid, tema nägemuse üle inimõigustest on palju vaieldud. Kahtlemata pole tegu demokraatia suurkujuga, aga varjundeid on kõigil, kes nii kaugele jõudnud on.

Eesti riigil ei oleks tohtinud olla nii palju üleolevust, et Kirilli kohtumissoov tagasi lükata. Väarikas ja ennast mitte alandav debatt temaga (loe: Venemaaga) on Eesti riigile kasulik – nii saame teise

poolega mõistlikult rääkida, mitte sotsiaalmeedias tõugelda. Kirilli positiivne suhtumine Eestisse on meile kindlasti pikemas perspektiivis olulisem kui sloveeniade lugupidamine.

Kirilli kohtumised Ene Ergma, Andrus Ansipi ja Urmas Paetiga on protokolliliselt olulised, kuid kirikupea ise soovis kohtuda meie presidendiga. Riigipeaga, kes on aastaid pidanud välissuhtlust üheks oma olulisemaks tegevussuunaks ja peab end selles Eesti üheks osavamaks. Tõsi, riigipea selge ja varjamatu eelistus on suhtlus USA ja muu läänelikuma maailmaosaga.

Kirilli suhtumine on meile perspektiivis olulisem kui sloveeniade lugupidamine.

Presidendi mure, et avastab end keset Keskerakonna valimiskampaaniat, on Eesti riigi pikaajaliste huvide kõrval tühi. President oleks end avastanud hoopis Eesti–Vene suhete raviprotseduuri keskelt.

Kõik, kellega tänase loo tarbeks konsulteerisin, ütlesid kui ühest suust, et president oleks pidanud oma plaane muutma ja Kirilliga kohtuma.

Kantselei ütleb, et Sloveenia-plaane tehti juba detsembrist. Aga plaanid said õige hoo sisse siis, kui Kirilli tulek lukku löödi. Diplomaadid väidavad, et Kadrioru poolt ei paistnud selle kohtumise vastu mingit huvi.

Kantselei ütleb, et Kirilli ajakava muutus. Aga pühapäeval oleks Sloveenias saanud vabalt Eestisse tulla, Slovee-

President andis käest võimaluse astuda Eesti ja Venemaa suhetes sammuke edasi.

nia kohtumiste sisu, intensiivsus ja päevakava tihedus oleks seda võimaldanud. Ma ei taha majanduskriisi vajuvat Sloveeniast alatähtsustada, aga Eesti välispoliitilises suhtluses ei saa Venemaad ning Sloveeniast võrrelda. Eestlaste ajalugu ja edaspidine unerahu ei sõltu Sloveenias.

Kui president Ilves oleks

vähegi tahtnud Kirilliga kohtuda, oleks ta saanud Sloveenia ära jätta või varem koju tulla. See on fakt.

Ainult virtuaalne julgus

Näib, et president Ilvesele ei meeldi asjaajamine Venemaa ja venelastega. Aga meie riigipeal ei tohiks olla sellist luksust, et ta ajab sassi isiklikud eelistused ja rahvuslikud vajadused. Ilves on oma kelmikate Vene-suunaliste säutsudega tekitanud niigi palju segadust ja diplomaatidele tööd. Kui Eesti avalikus välispoliitikas on kokkulepe, et venelastele ei hõõruta igal kohtumisel nende probleeme nina alla, siis Ilves on sellest korduvalt üle olnud ning lajatanud kogu klaviatuuriga.

Näiteks Vladimir Putinile pärast ta järjekordset kangelastegu: „Pärast tiigrit, amforat ja kurgi on mul ähmane tunne, et tean, mis järgmiseks tuleb. Lihtsalt mainin...”

Järgi pärast punkbändi Pussy Rioti süüdimõistmist viitas Eesti riigipea Twitteris idanaabri otsusele kui tänapäeva nõiajahile.

Inimlikult on Ilvese säutsud mõistetavad, aga üks riigipea ei tohiks nii teha. Raske on seda nimetada ka välissuhtluse piiride laiendamiseks, sest ta esindab Eesti riiki, kelle huvides ei ole üleolev suhtumine naabritesse ega teistesse. Eesti riigi välispoliitika peaks olema nutikas, viisakas, väarikas ja lahendusi otsiv. Ja kui president on otsustanud olla tviitidega julge, siis söandagu seda öelda ka otse.

Ühtlasi ei tasu unustada, et Kirill tähendab sadadele tuhandetele Eestis elavatele õigeusklikele teed ja valgust.

President Ilves ja ta kolleegid üle maailma teavad, et tihti on valida vaid halbade valikute vahel. Riigipea suurus näitab mitte virtuaalne sõnaosavus, vaid see, kuidas ta reastab rahvale olulised sammud ning need ellu viib.

Minu arvates andis president käest võimaluse astuda Eesti ja Venemaa suhetes sammuke edasi. Aga veel nukuram on, et ta eelistas isiklikku mugavust – mitte Sloveeniasse minekut, vaid Kirilliga mittekohutust – riiklikult olulisele vestlusele. ●

ERAKONDA ei saa võrrelda korteriühistuga

Parteidel pole siseasju

Juhan Kivirähk

sotsioloog

Iseenesest on ju rahustav teada saada, et valitsuskoolitsiooni vedava erakonna juhatus on legitiimne. Kiitus Reformierakonna töögruppide töö välja selgitamise eest! Ehkki väike kahtluseus närib siiski südant, kas ilma korrektse õigusliku aluseta valitud juhatuse õiguspärasuse üle saab ikka otsustada erakonna volikogu või vajaks see erapooletut juriidilist ekspertii.

Imekspandav oli riigikogu põhiseaduskomisjoni esimehe Rait Maruste kommentaar Tartu ülikooli ärioiguse dotsendi Andes Vuti (EPL 14.6) osutatud õiguslikele küsitavustele valimiskorralduses. Näiteks nõuab seadus, et üldkogu otsuste juures peaksid olema kõigi osalenud liikmete allkirjad kas paberil või digitaalselt. Mida vastas sellisele etteheitele Maruste? „Mul pole olnud aega (*sic!*) konkreetset regulatsiooni üle vaadata... Kui see regulatsioon on selline, siis on see kindlasti üleliigne ja ajast maha jäänud regulatsioon... Kui seda on vaja reguleerida, tuleb seda näidata pigem sea-

dusandjale, mitte sellele MTÜ-le.” (Delfi 14.6)

Kui kodanikuühendustelt nõutakse juhtorganite valimisel seaduste järgimist kogu karmusega, siis erakond, kes on olnud juba neliteist aastat riigis võimu juures, ei alusta mitte „ajast maha jäänud regulatsiooni” ajakohastamisest, vaid võtab endale õiguse seadusega määratud nõudmisi lihtsalt ignoreerida. Paistab, et Maruste on poliitikuks hakates oma õigusteadlase südametunnistuse targu Toompea lossi ukse taha jättnud.

Reformierakond on püüdnud visalt kinnitada, et erakond on lihtsalt üks kodanikuühendus ehk MTÜ ja selle siseelus toimuv on seetõttu üksnes erakonna liikmete siseasi. See ei ole nii! Ehkki sõna erakond esimene pool viitaks justkui mingile era-asjale, on see, mis toimub erakondades kui riigivõimu teostavates või seda teostama

Milline otsustuskultuur juhatuses valitseb, kas sinna kuuluvad ausad inimesed?

pürgivates kodanikuühendustes (mis pealegi elavad peamiselt maksumaksjalt saadava toetuse arvel), kindlasti kogu avalikkuse asi. On kohatu võrrelda erakonnas tehtavate otsuste tähendust mõnes korteriühistus toimuvaga.

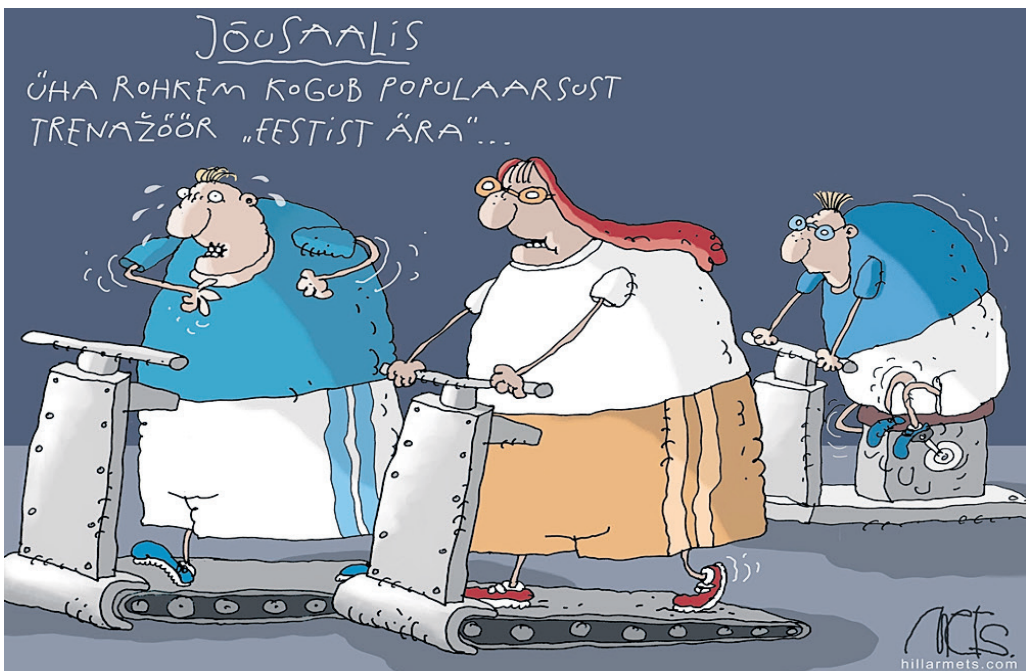
Põhiküsimus on tegelikult selles, milline otsustuskultuur juhatuses valitseb, kas sinna kuuluvad ausad inimesed, sest erakonna siseelus kehtivad reeglid hakkavad paratamatult mõjutama ka erakonna teostatavat riiklikku poliitikat. Viimasel ajal tundub üha enam, et Reformierakonnas käivad asjad väga kitsa seltskonna taktikepi järgi.

Üksikute võim

Pikka aega parlamendis tegutsenud erakondadel kipub võim koonduma väiksearvulise seltskonna kätte. Erakonnad tuleb tõeliselt demokraatlikul viisil tööle panna. Demokraatia puudulikkus erakondades viib lõppkokkuvõttes selleni, et parteisse soovivadki astuda ainult need, kes näevad erakonnas vahendit oma isikliku heaolu ja karjääri edendamiseks ning orienteeruvad üksnes lojaalsusele ja kuulekusele. Selliste inimeste ülekaalu saavutamise tõttu on erakondadest nagu katkust hakanud eemale hoidma inimesed, kellele meeldib mõelda oma peaga ja keda poliitikasse just vaja oleks, et erakonnad suudaksid oma rolli Eesti elu edendamisel paremini täita.

Probleemi saab lahendada üksnes erakondades uue käitumiskultuuri kujundamine. Seda ei saa teha õilsate üleskutsetega, vaid väga selgete reeglite kehtestamisega, mis nõuavad (ja tagavad) demokraatia järgimist erakonna igal tasandil. Valijate pideva surveta erakonnad ise endale selliseid reegleid kindlasti ei kehtesta. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

TAEVI-KONKURSI VÕITIS LEEDU SOPRAN

8. Klaudia Taevi noorte ooperilauljate konkursil sai esikoha Leedu sopran Jomante Šležaitė, teiseks tuli Anna Denissova (sopran, Venemaa) ja kolmandaks Leo Radosavljevic (USA). Pari-

maks „Ave Maria” esitajaks tunnistati Olga N. Heikkila (Soome). Finaali pääsesid veel Ksenia Kutšukova (sopran, Eesti) ja Jin Hee Lee (sopran, Lõuna-Korea). EPL

PROVINSSIROCK EDUKAS

Provinssirocki festivalil käis läinud nädalavahetusel 45 000 inimest. 35. korda toimunud festivalil esinesid teiste hulgas Blur, Bad Religion, The Sounds, Danzig ja In Flames. HS.fi

NOKTÜRNI ÖÖKONSERT

27. juunil kell 23 avab Eesti LAB Orkestri projekt „Noktürn” Kultuurikatla Aia öökonserti-de sarja. Kontserdil astub üles ansambel Yheksa, mis koosneb üheksast muusikust. EPL

Jerevani turu letid olid värskete idamaiste viljade all lookas.

Estraadidiiva Anne Veski plaatinablondi peanuppu ja haaravaid viise teadsid armeenlased juba nõukaajal.

Armeenia kultuuri tabudesüsteemi kihid jäävad tulnukale tabamatuks

Harry Tuul
ajakirjanik

Priit Simson
fotograaf

Armeenias langevad lehed kevadel. Sügisel ei ole piisavalt tugevat tuult, mis nad puudelt alla raputaks.

Armeenia üllatabki kahepalgelisusega. Ta on ühtaegu rikas ja vaene. Avatud ja suletud. Vana ja noor. Pigem idamaine kui euroopalik. Need omadused on omavahel segunenud, moodustades maale ainulaadse ja iseloomuliku kultuuribuketi, samuti nagu Armeenia konjaki essents on maitsete rohkus ja lõhnade mitmekesisus.

Teatakse armeenlaste rikat ajalugu ja kultuurielu, kuid rikas on näiteks ka Jerevani tänavapilt. Igal õhtul, olgu argipäev või nädalavahetus, kogunevad armeenlased kesklinna. Eelkõige ooperimaja ümber olevatesse tänavakoh-

vikutesse tulevad sõpruskonnad ja pered.

Kuigi iga kuues inimene on töötu, ei tähenda see sugugi, et rahatu, sest raha saadavad sugulased välismaalt. Perekonna mõiste on väga lai ja võõrsil elab hinnanguliselt kaks kuni kolm korda rohkem armeenlasi kui emamaal. Armeenias on veidi üle kolme miljoni elaniku.

Euroopasse pürgiv idamaa

Selle kõrval elab ka vaesus. Vaene on Armeenia näiteks turistide poolest: riiki külastas eelmisel aastal ainult 800 000 inimest ja neistki suur osa olid välisarmeenlased. Seda on mitu korda vähem kui Eestis. Vaesust on näha ka Jerevanist väljudes. Trööstitud väikelinnad ja külad. Ainult lootusega koos püsivad ja vaevaliselt kulgevad sõidukid. Tallinnalikult auklikud teed.

Ka suur osa energiakandjaid tuleb importida. Enamik sõidukeid – olgu autod või bussid – on ümber ehitatud gaasikuttele, mis on odavam. Kuid suhteline vaesus ei takista varisemisohlike paneelmajadega väikelinnas kogumast raha, et püstitada veel üks kirik.

Armeenlaste avatus väljendub soojas külalislahkuses. Ajutine tulnukas Euroopast tunneb end seal suurepäraselt. Kuid etniliselt homogeenses Armeenias külalislahkuse ja omaksvõtmise piiri ületada on märksa keerulisem. Külalisele antakse andeks mõndagi, kohalikule mitte. Armeenia on väga tugevate traditsioonidega maa. Sedavõrd, et neid ei suutnud murda ka kolm põlvkonda kestnud Nõukogude okupatsioon.

Tabude süsteem on mitmekihiline, tugeva idamaise mõjuga. See reguleerib nii peresuhteid kui ka riietumise-

stiili. Tõsi, võrreldes islamiusuliste naabermaadega võivad näiteks kristliku Armeenia naised olla haritud, kuid sarnaselt nendesamade naabritega ei ole naistel enne abiellumist sõnaõigust.

Armeeniat taastab äriilm

Kuigi armeenlaste uhke ajalugu ulatub tagasi kristluse-eelsesesse aega, on riik ise noor – alles beebi, nagu ütles kodumaale naasnud armeenlane. Maal, kus erinevalt Eestist puudub varasem sisuline iseseisvuskogemus, on kodanikkonna ja riigi vahel väga vähe usaldust, et mitte öelda,

et seda pole üldse. Riik on alati olnud võõras. Kuid sellel on ka oma hea külg. Nimelt on Armeenias arenenud kodanikuühiskond, mis toetub inimsuhtetele. Ilmekalt on näha, et mida ise ei tee, see jääbki tege mata. Näiteks rahastavad enamikku suuri, eelkõige kultuuri- ja haridusprojekte välismaal rikkast armeenlased.

Ehedaim näide on 9. sajandist pärit Tatevi kloostri elu taastamine. Jerevanist viie tunni tee kaugusel asuva kloostri ja sellelähedase Halidzori küla vaele on Ruben Vardanjan, Venemaa suurima investeerimispanka omanik, hea-

tegevusfondi abiga rajanud maailma pikima kõisraudtee. Turismimagnetit saamine on elavdanud kogu piirkonda elu. Näiteks hotellide arv on kuuekordistunud – kahelt üheteistkümnene.

Samasuguseid näiteid võib tuua kõikjal riigist: Nõukogude ajal pooleli jäänud Jerevani kaskaadide valmis ehitamist rahastas välisarmeenlane USA-st. Lennujaama ehitas Argentina armeenlane. Ses mõttes oli eestlaste rahvadiplomaatia missioon „Kõik sõidavad Jerevani” ehtarmeenialik. Kodanikualgatus riigi tegematajätmist kiuste. ●

VÄIKERIIGI ÄRIELUST

Eestil ja Armeenial pole majandussuhteid

Kui võtta aluseks majandusnäitajad, siis Eesti ja Armeenia sisuliselt ei suhtle. Näiteks kaubavahetuse piiridub mõnesaja tuhande euroga ja ametlikult registreeritud investeeringuid on sellest veel ligi kümme korda vähem. Ilmselt tuntuim ja skandaalseim investeerimise seotud Eesti esimese riskifondi Gild Arbitrage'iga. Fond ostis vahetult enne majandus-

kriisi puhkemist 20 miljoni euro eest Armeenia lõuna- ja põhjaosa mägedes seitsmes leiukohas kulda uurimise litsentsi.

Kuna fond jäi kriisi tõttu võlusaldate ja investorite ees kohustuste täitmisega jänni, jagati kullakaevandused nii, et suurim investor Marcel Vichmann sai kolm uurimislitsentsi, neli jäi Gildile. Ebakindla keskkonna töt-

tu investeerivad mitteamreenlased Armeeniasse vähe, kuigi huvi on. Näiteks kuulub Prantsuse alkoholsete jookide gigandile Pernod Ricard'ile Ararati konjaki (brändi) tehas. Mõningast läbi murret oodatakse sügisel esitatavast Euroopa Liidu Armeeniale lähenemise kavast. See kohustaks Armeeniat oma õiguskorda täius tama ja asjaajamist lihtsustama.

Mis on mis?

Eelmisel nädalal väisas Armeeniat ligi 340 eestlast. Rahvadiplomaatia missiooni „Kõik sõidavad Jerevani” raames sõitis sinna nii kultuuritegelasi, ettevõtjaid, ajakirjanikke kui ka poliitikuid.

Peale selle saabus Armeeniasse külalisi Odessast, Moskvast, New Yorgist ja mujalt. Ühtekokku ligi 600 inimest kümnekonnast riigist.

Kanadki vajavad 40-kraadises kuumuses värskendavat duši.

Sõbrad iidse kombel kaelakuti, aga uue moe järgi nutifon käes

MULJEID PRESSIKONVERENTSILT

Noorenud DDT ja Ševtšuk hullutasid Armeenia pressi

Harry Tuul

majandustoimetuse juht

Eile esmakordselt Armeenias kontserdi andnud Venemaa kultusbändi DDT juhile Juri Ševtšukile ei meeldi sõna fänn. Tema sõnul on see pigem jalgpallimõiste. Monoloogi asemel peab Ševtšuk oluliseks arendada kuulajatega dialoogi.

Esimene kohtumine Juri Ševtšukiga jääb mulle eluks ajaks meelde. Rokikuulsus suutis luua pressikonverentsil aura, kus küsimuste ja vastuste vormi asendas vabas õhkkonnas vestlusring. Jäi tunne, et kohtud vana tuttavaga, kellega saad südant puistata ja maailma asju arutada.

Kuid rõõbiti jääb meelde, kuidas 36-kraadisel päikesepaistelisel laupäeval Jerevani muusikaklubisse Mezzo kogunenud mitmekümnest Armeenia ajakirjanikust said pressikonverentsi lõpuks andunud fännid.

Kostis ehtsaid groupie-kilkeid ning east ja soost olenemata tehiti staariga fotosid – ikka ükshaaval ja kaua – ega lastud tal koos teiste bändiliikmetega lahkuda. Järgneb valik küsimusi pressikonverentsilt.

●● Miks on DDT koosseis märgatavalt noorenenud?

Vajasime uusi mõtteid. Me ei taha lihtsalt tuimalt „heina teha“ (viide Vene kultuskomöödiast „Briljantkasi“ pärit laulule – H. T.). Tee-

me loomingut. Tahame areneda ja olla kaasaegsed.

●● Kutsusite kord ajakirjaniku duellile. Kas see pole vanamoodne?

Olen ka kindrali duellile kutsunud. See on ilus.

●● Mis sunnib vabadust ihkavat rokkmuusikut poliitikasse minema?

Iga inimene, olgu ta kes tahes – taksojuht, õpetaja, põllumees – on oma riigi kodanik. Sul on õigus oma arvamusele. Sul on õigus hääletada. See on minu seisukoht. Aga ma pole poliitik. See on hoopis teine asi, mis nõuab parteilist distsipliini.

Asi on ju ka selles, et kui sa ei huvitu poliitikast, siis poliitika hakkab huvituma sinust. Sellega peab tegelema. Seevastu poliitik olemine nõuab hoopis teisi omadusi. Peab olema julgust kedagi surma saata. Seda ei suuda mina kunagi.

●● Kas te olete alati ja kõiges opositsioonis?

Alates ajast, kui mind komso-molist välja heideti. Kunstnik on mõnes mõttes alati opositsioonis.

See aga ei tähenda, et seda peaks pidevalt eksponeerima. Aga kui poliitikutele on rahvas mass, siis minule on iga inimene isiksus.

Osaliselt kattis Eesti Päevalehe ja Delfi sõidukulud Jerevani ürituse korraldaja Corpore Diplomacy.

RAAMATUD

RAUD ISE. ESIMESE SEADUSE TRILOOGIA 1. RAAMAT

Joe Abercrombie

Inglise keelest tõlkinud Allan Eichenbaum

568 lk, Varrak

Logen Üheksasõrme õnn on viimaks otsa saanud. Ta on väga lähedal kurikuulsast barbarist surnud barbariks saamisele – ja maha jääksid talt ainult viletsad kangelaslulud, surnud sõbrad ja suur hulk rõõmustavaid vaenlasi.

Verised vandenõud kerkivad pinnale, vanad arved nõuavad klaarimist, piirid kangelase ja kurjategija vahel on nii õhukesed, et võivad sisse lõigata. „Raud ise“ on tõeliselt terav öela huumoriga võrtsitatud fantaasiaromaan: ettearvamat, haarav ja täis unustamatuid tegelaskujusid.

MINA, KATARIINA

Laila Hirvisaari

Soome keelest tõlkinud Maimu Berg

470 lk, Varrak

Vähesed mineviku riigitegelased on ajaloolasi ja biograafe samavõrra köitnud kui Katarina II.

Peale filosoofikalduvuste ja tuntuuse valgustatud monarhina oli Katarina ka oma ajas arvestatav kirjanik.

Eesti lugejale on romaanil eriline koht, sest Katarina valitsemisajal kuulusid Eesti- ja Liivimaa Vene keisririigi koosseisu. Katarina on mitu korda viibinud ka meie maal, mitu siinset mõisat kuulus ühele tema armukesele Grigori Orlovile, kelle ja Katarina ühine poeg Aleksi Bobrinski oli Põltsamaa lossi omanik.

SILMARINGI REISIJUHT. USA

824 lk, Koolibri

See reisijuht aitab teil külastäigust Ameerika Ühendriikidesse maksimumi võtta. Peatükk „USA külastamine“ kaardistab riigi ning jagab praktilisi näpunäiteid ja soovitu.

tusi „USA kiirpilgul“ annab ülevaate mõnedest põhilistest huviobjektidest ja maa lühiajaloo. Raamat jaguneb 14 piirkondlikuks peatükiks, mis hõlmavad üks kuni seitse osariiki. Iga piirkonna peatükk algab ajaloolise ülevaate ja kaardiga.

Järgnevad vaatamisväärsuste kirjeldused ja peamiste linnade plaanid. Iga piirkonna kohta on eraldi praktiliste nõuannete ja reisiinfo osa ning soovitatavate hotellide ja restoranide loetelu.

VÄIKE LEPATRIINU JA TEMA SÕBRAD Friederun Reichenstetter, Hans-Günther Döring

Tõlkinud Urmas Kaldmaa

32 lk, Koolibri

Kevadtuules lendab väike lepatriinu. Keda kohtab ta öitel? Kirjut liblikat, kes kunagi varem oli rõõvik. Keda kohtab lepatriinu rohus? Seal on liikvel teod, küülikud, halljänased ja hiired. Mutt jääb aga meelsasti oma urgu sügaval maa all. Tema olemasolu reedavad ainult mutimullahunnikud. Väike lepatriinu lendab ringi ja kohtab veel paljusid teisi niidul elavaid loomi. Kõigi nende kohta saad kindlasti nii mõndagi põnevat teada.

VÄIKE REBANE JA TEMA SÕBRAD Friederun Reichenstetter, Hans-Günther Döring

Tõlkinud Urmas Kaldmaa

32 lk, Koolibri

Alles oli väike rebane urus ema kaisus, kui juba asus teele, et metsa ja seal elavaid loomi tundma õppida. Ta oli juba palju suuremaks kasvanud ja oli valmis pesast lahkuma. Kas ta asus elama mägraurgu? Ei, ta kaevas endale ise elamiseks koopa.

Kuidas kasvavad äjasündinud rebasekutsikad suureks, mida nad söövad ja kuidas alustavad oma elu? Mida peab üks rebasekutsikas õppima, enne kui on valmis pesast lahkuma? Kõigest sellest ja veel paljust muust saad teada põnevast loost, mis räägib ühe rebase elust.

Tuumarakettidega Ülem-Voltat juhtis karnevalikloun

Aleksandr Maisurjan on kasutanud Leonid Brežnevist raamatut kirjutades kultuuri-teooria relva, kuid see loob Brežnevi võimule liiga kergelase fooni.

Teos „Teistmoodi Brežnev“ lähtub kirjandusteadlase ja semiootiku Mihhail Bahtini karnevali-kontseptsioonist, mis vaatleb inimese mitmetasemelise ühiskonna karnevalimelu osalistena.

Mis seal salata, sellisele vaatenurgale on autoril kahtlemata õigus, sest Leonid Brežnevi eluaastad olid kahtlemata sellised, millele Bahtini karnevali-vaatenurk sobis. Tegelikuse ja näivuse maailm, bütsantslike rituaalide ja ideoloogiliste dogmade ajastud on soodus materjal formalistlike kultuurikonstruktsioonide heietamiseks.

Liiga anekdootlik

Maisurjan rõhub rohkem kui ükski teine Brežnevist kirjutanud autor oma tegelase kalduvusele veiderdada, olla ka rasketes olukordades pajats. Ja tulemus on paradoksaalsel moel hästi söödav: „Teistmoodi Brežnev“ pakub maksimaalselt inimlikustatud NLKP KK peasekretäri kuju. Sümpaatsemast sümpaatsemast, kelle puudused ei paista olevat midagi enam kui nõrkus.

Selline käsitlusviis on terane, kuid sugugi mitte ammen-dav. Kui rääkida Venemaast karnevalivõtmes, muutub kõik anekdoodiks. Ometi oli Brežnevi karjääri eri aegadel tegu eri ühiskondadega. Poliitika-küsimused kaovad kuhugi ja

nii jääb Brežnevi kuju tähendus segaseks. Kes ta oli selles manduvas suurriigis, millest räägiti kui tuumaraketidega Ülem-Voltast? Kas tal oli peale pingelõdvenduse edendamise poliitikas mingigi roll? Vastuseks on üksnes anekdoodid. Huumor on selle raamatu kõva trump.

Kuidas on see aktuaalne?

Sellise raamatu Venemaal ilmumises on aimata mõningast tellimust. Kuraditosin aastat Vladimir Putini valitsemist (neli neist Dmitri Medvedevi nukuteatri kaudu) on aktualiseerinud Brežnevi pika valitsemisaja ja toonud aruteludesse stagnatsiooni mõiste.

Sellisel foonil on täiesti mõistetav Brežnevi raamat, mille peategelaseks on südamlilik ja uljas karnevalikloun, kellel jätkub ka tervet maamehe mõistust.

Brežnevi-nostalgiale annab Maisurjani käsitlus suurepäraselt toitu. Aga milleks oli sellist naljaraamatut vaja välja anda Eestis, kus on äsja ilmunud Boriss Sokolovi ja Leonid Mletšini heal tasemel Brežnevi-käsitlused? Millega seletada Brežnevi-buumi Eestis? ●

Andres Laasik

„Teistmoodi Brežnev“

Aleksandr Maisurjan

●● Varrak

KRISTJAN SARV **KADRI ADAMSON** **TANEL SAAR** **Ziip**

EETRIS TÖÖPÄEVITI 8 35

ROOLIAKADEEMIA

RAADIO **Uuno**

www.uuno.ee

TALLINNAS JA TARTUS 97,2 MHZ, KESK-EESTIS JA SAAREMAAL 97,1 MHZ, LÄÄNEMAAL 99,8 MHZ, PÄRNUMAAL 91,0 MHZ, RAKVERES 89,8 MHZ, MUHUMAAL 104,5 MHZ, VORUS JA POLVAMAAL 92,3 MHZ.

Rock Summer 25 – keskmise pereürituse mekiga muusikapidu

Reportaaž

Mart Niineste
muusikatoimetaja

Õiget festivalitunnet Rock Summeril ei tekkinud, rääkimata nostalgiast. Kahju neist sinimustvalgetega inimestest.

Kurb ingel viipab oma risti-ga suunda, kuhu kadus Tsaari-Venemaa uhke soomuslaev Russalka. Üks valge parvlaev näitab sadamast lahkudes Tallinnale ahtrit, laseb vilet ning ongi juba Naissaarest möödas. Tema ei upu, vaid sõidab Soome, kus neil päevil mängivad Provinssirockil Blur, Bad Religion, Danzig ja teised. Meenub, et eile hakkas taevast Tallinna kohal nutma. Ilmateate järgi peaks ta seda pühapäeval uuesti tegema. Ohkan ning sammun lauluväljakule.

Seal laulurahva pühapäigas ootavad ees hõredalt rahvastatud plats ning surrogaatmelu. Ohkkond meenutab pigem jäätisefirma perepäeva kui roki festivali. Ilm ilmutab salakavalust. Päike poeb vahelduva eduga pilve taha peitu. Küünarnukitunnet pole, päris lahe on mööda platsi ringi jalutada. Bryan Adamsi sark maksab 30 eurot, jätan ostmata. Ehk müüakse pühapäeval PIL-i omi?

Leidsin ühe tuttava

Esimesed esinejad õnnestub tegelikult maha magada. Kuulan kodus Provinssirockil esinenud California püngiveterani Bad Religioni tänavust albumit „True North”. Bad Religion Rock Summeril ei esine, aga plaad on tõesti hea. Loen Facebookist tuttava kiidusõnu nende eilsele esinemisele. Tuleb tunnistada, et Makarovi väide, justkui ei teaks festivali programmi kritiseerijad muusikast mitte midagi, tekkitab tuskat.

Kõnnin platsil ja otsin tuttavaid, mälus kaikumas lapsepõlves raadioreklaamidest kuulnud pidulik teadustus: „Kohtumispaik – Rock Summer!” Tuttavaid leidub, kuid needki vähesed on kas kolleegid või tehnikarendifirmade töötajad, kes täna ja homme siin asja pärast ja raha eest sisukalt aega veedavad. Hästi palju hakkab silma lapsi ja peresid. Hiljem selgub, et Lions Club tegi 1200-le lasterikkale perele pääsmed välja ja tõi nad ka kohale. Selge, miks festival perepäeva meenutab.

Täiesti juhuslikult leian ühe tuttava kaasaga Toomas Vane-

-1- Vaiko Eplikust on veerandsaja aastaga saanud täiskasvanud libahunt. -2- Bryan Adams, proff ookeani tagant -3- Lavaesine täis, aga nõlvad tühjad -4- Metsatöll raius rauda.

Fotod: Rauno Salumets, Mart Sepp

mat ja tema Limited Editionit kuulamas. Istun maha ja hakame nautima, kuidas Vanem ja tema bändikaaslased mööda lõputuid heliredeleid üles ja alla, vasakule ning paremale ronivad. Päikegi tuleb välja ja paistab otse silma. Helipuldis tehakse head tööd ning plaadil pahatihti steriilsevõitu teh-

niline instrumentaalmuusika saab elu sisse.

Segadus tekib, kui lavale tuleb Ivo Linna ja teatab, et EDM-i telgis läheb peale DJ Kristjan Hirno. Kuid Sky Plussi tähtdiskori asemel alustab seal hetkel peamiselt Saksamaal tegutsev kodumaine tumepopiansambel Sinine.

Vaatan pressivärvavas antud kava – Sinine pidanuks esinema kell neli! Kava telgis on tunniga nihkes. Muudel lavadel vahetuvad bändid etteantud kava järgi õigeaegselt.

Kuid ega siin midagi ülemäära huvitavat just vaadata ja kuulata pole. Venemaalt tulnud Black Rocks viljeleb ingliskeelset tüütuseni tüüpilist popraskerokki ning ammandab end kahe esimese looga. Miks nad siin on? Sest kui me räägime Venemaa bändidest, kes viljelevad nii läänelikku muusikat, kui vähegi saavad ehk teevad omadele länt, on neil lääne publiku jaoks väärtust ainult siis, kui ansambel laulab oma emakeeles. Vaatan neid ja mõtlen, et mu Moskva sõbrad ansamblist Tarakany! korraldaks platsil tõelise rokitantsupeo, lisaks oleks neil oma lauludega midagi päriselt ka öelda. Igatahes möödub päev lavade ja pressikeskuse vahel askeldades ning Delfi Publi-

esinemise lõpuni samale kohale seisma ning kaasa nõksuma ja hüppama. Publikut on napilt. Silma järgi, nagu pakub mööda jalutanud Reno Hekkonnens, umbes tuhat. Muumitrollid esinevad nagu täisstaadionile. Solist Ilja Lagutenko on aastatega vanemaks jäänud, kuid pole oma karismast kaotanud grammigi. Mahe Vene rokk, mitte lääne koopia nagu Black Rocks, hüpnotiseerib ning ausalt öeldes on kahju, et neile lisalugudeks aega ei jätku. Nagu ka nende järel Rokilaval marutanud Skindredil, kelle reggae-metal mõjub igati värskendavalt ning kes saab publiku nii kätte kui kätte. Esinemise lõpus keerutab kogu lavaesine mass pea kohal särke. Täpselt nii, nagu bänd tahab. Rääkimata muudest võimlemisharjutustest. Pimenedes juhtub, mis juhtuma peab – Rock Summer pooldub. Üks pidu toimub EDM-i telgis, teine pealava ees. Peaesineja Bryan Adams on lihtsalt lollikindlalt hea.

Kirjutan neid ridu pühapäeval. Festival veel käib. Hommikul sadas vihma, plats oli esimeste esinejate ajal praktiliselt tühi, vaatasin Delfi piltidelt. Kohale jõudes tulevad vastu Robert ja Rain ansamblist Elephants From Neptune.

„Kuidas Talbot oli, mammutiga näkku?” küsin peagi Roskildel esineva kodumaise raskerokiduo kohta. Nad oigavad. Selge – katarsis. Ivo Linna ja Inge esinevad vih-mahoos hõredale lavaesisele. Kurb hakkab neid üksikuid sinimustvalgetega inimesi vaadata. On nad uhked Eesti üle? Helistab toimetaja ja palub loo ära saata. John Lydoni PIL-ini on veel aega. Kokkuvõtet teha on veel vara. ●

Muumitrollid esinevad nagu täisstaadionile. Mahe vene rokk, mitte lääne koopia.

Appice on mänginud kunagi ka äsja 3/4 algkoosseisus uue albumi „13” välja andnud Black Sabbathis. Esinemise ajaks on Rokilava esine sama täis, nagu oli Rabarocki väike lava reedeti kella viiese esineja ajal. Paraku osutub Roxx äärmiselt keskpäraseks artistiks, märksõnaks kätteõpitus.

On publik Eesti üle uhke?

Esimene tõeliselt hea festivaliesineja on Mumiy Troll. Jään

S
SPORT

KORJUS POODIUMIL

Eesti vormelisõitja Kevin Korjus sai Valencias toimunud GP3 sarja etapi esimeses sõidus kolmanda koha, kaotades võitjale Conor Dalyle 3,4 sekundit. Teises sõidus oli Korjus kuues. **EPL**

BRASIILIAL ESIMENE VÕIT

Jalgpalli maailmajagude karikaturniiri avamängus alistas korraldajamaa Brasiilia laupäeva õhtul A-alagrupi mängus 3 : 0 Jaapani, iluvärava sai juba 3. minutil kirja Neymar. **EPL**

RAUSI TIPPARGID

Klassikalise jõutõstmise MM-il püstitas Alex-Edward Raus neli juunioride maailmarekordit: kükis 320 kg, lamades surumises 210 kg, jõutõmbes 310 kg ja kogusummas 840 kg. **Delfi**

KANGERT ŠVEITSIS TEINE

Tanel Kangert (Astana) tegi mitmepäevasõidu Tour de Suisse'i viimasel etapil võimsa esituse ja saavutas teise koha. Üldarvestuses tõusis Kangert kahe koha võrra kuuendaks. **Delfi**

Rain Kask alistas eestlastel aastaid ületamata jäänud kaheksa meetri piiri

Kuna tugev tuul ei

lubanud tulemust edetabelisse, sai Kase pikimaks hüppeks ametlikult 7.85.

Karl Rinaldo
sport@epl.ee

Eile Rakvere staadionil toimunud Eesti klubide karikavõistlustel üllatas noor kaugushüppaja Rain Kask, kes hüppas kaheksa meetrit – viimati tegi eestlasena nii pika hüppe Erki Nool 17 aastat tagasi.

Kogu võistluse vältel keerutas staadionil tugev tuul. Kahjuks ka Toomas Klaupi juhendamisel treeniva Kase pikima hüppe ajal, mis sündis avavoorus. Lubatust tugevama taganttuule (+3,7 m/s), tõttu Kase tulemus edetabelisse ei jõudnudki. See-eest läheb tabelisse kirja Kase teine katse, mille pikkuseks mõõdeti 7.85.

Tegemist on kuus päeva tagasi 22-aastaseks saanud spordimehe uue isikliku rekordiga: mai lõpus Tartus Gustav Sule memoriaalil hüpatud varasemat isiklikku rekordit parandas ta üheksa sentimeetriga.

Karikavõistluste formaadi tõttu hüpati tavapärase kuue

Kui tuul oleks iga katse ajaks vaibunud, siis võinuks ka 7.85-st rohkem hüpata, leiab Rain Kask.

Foto: Rauno Volmar

asemel neli katset, kuid ka teistes hüpetes sai ta suurepärase tulemused: kolmandas katses 7.83 ja neljandas 7.85.

Teise koha sai mitmevõistleja Kaarel Jõeväli 7.71 ja kolmanda koha Henrik Kutberg 7.62-ga, kuid ka kõik nende neli katset olid hüpatud lubatust tugevama tuulega.

„Võin end pidada nüüd ikkagi kaheksa meetri meheks,” ütles Kask vahetult pärast

võistlust heameelest muheledes. „Esimene katse ei olnud tegelikult täiuslik, sest pakkuma täpselt ei tabanud. Arvasin peale hüpet, et tulemus võib olla kuskil 7.80, aga kaheksa meetrit tuli mullegi üllatusena.” Täpsema pakutabamisega olnuks Kase hüpe umbes 15 sentimeetrit pikem.

„Teine katse tundus mulle endale isegi parem. Ootasin, et tuul vaibuks ning oleks võima-

lik lubatud tingimustes tulemus hüpata. See õnnestus,” rõõmustas Kask.

Ootab Tampere võistlust

Ühtlasi tõdes ta, et kui tuulenäidud oleksid iga katse ajal normis olnud, siis võinuks ka edetabelikõlblik tulemus olla 7.85-st parem.

Järgmise võistluse teeb Tartu ülikoolis matemaatikat tudeeriv Kask 22. juunil,

kui Dublinis toimub Euroopa võistkondlike meistrivõistluste II liiga. Kase hooaja peaseismärk on alla 23-aastaste vanuseklassi EM, mis toimub juuli keskpaigas Tampere. „Loodetavasti suudan seal taas kaheksa meetrit hüpata. Sellise tulemusega võib seal juba päris kõrget kohta loota,” sõnas ta.

Kaugushüppes paneb Eestit praeguse seisuga Tampere väljal suisa kolm sportlast, sest

Kase kõrval on normi täitnud ka mitmevõistleja Maicel Uibo (7.82) ja täna kolmanda kohaga leppinud Henrik Kutberg (7.64).

Moskva MM-i B-norm 8.10 paistab jäävat tänavu Eesti kaugushüppajatele siiski veel püüdmatuks.

Kaheksa meetrit hüppas viimati eestlastest Erki Nool, kes lendas 1996. aastal Kadriorus 8 meetri ja 22 sentimeetri kaugusele. Toona puhus samuti lubatust tugevam tuul (3,0 m/s). „Eks see näitab seda, et Eestis pole ammu korralikku kaugushüppajat olnud, sest ega kaheksa meetrit pole ju maailmas midagi erilist,” tõdes Kask.

Reena Koll võitis naiste teivashüppe 4.10-ga, teine oli Lembi Vaher kümme sentimeetrit nõrgema tulemusega. Igor Sjunin oli 16.11-ga parim kolmikhüppes. Kaire Leibak hüppas kaugust 5.96 ja parandas hooaja tippmärke, kuid võitjaks tuli sentimeetri võrra pikema hüppega Triin Eerme.

Klubide karika võitis meeste arvestuses Audentese spordiklubi ja naiste seas Tartu ülikooli akadeemiline spordiklubi. **•**

Levadia käega löödud värav ajas klubid tülli

Nõmme Kalju kapten Alo Bärengrub: kohtuniku eksimus võib meile tiitli maksma minna!

Karl Rinaldo
sport@epl.ee

Laupäeva õhtul peeti Kadrioru staadionil pinev heitlus jalgpalli Premium-liiga esikohale. Kui talvise superkarika kohtumise võitis suurelt Levadia, siis esimeses omavahelises liigakohtumises märtsi lõpus jäi 1 : 0 peale Kalju.

Teine omavaheline liigamäng läks sama tulemusega Levadia võidukontole. See-kord otsustas mängu saatuse Rimo Hundi 55. minuti värav, mis hilisemaid videokordusi uurides tunnistati käega lööduks. Esimesel poolajal

domineeris Kadrioru staadionil tuhande pealtvaataja ees Levadia, kuid Hundil ja Igor Subbotinil luhtusid mitmed head võimalused. Teisel poolajal mäng võrdsustus, võimalusi tekkis ka Kaljul, kes pikade sõotudega alatasa Tarmo Neemelot otsis. Ent ühekiilgne mäng ei viinud Kaljut sihile ja väravamomente vaadates lõi teenitult otsustava värava ikkagi Levadia.

Pole suhtumisega rahul

55. minutil tsenderdas Levadia poolkaitsja Marek Kaljumäe palli karistuslasse, kus Hunt palli õrnalt käega riivas, selle väravasse lükkas ja oma selle hooaja seitsmenda väravaga koduklubile võidu tõi. Hiljuti koondisedebüüdi teinud ründaja tunnistas pärast mängu, et ei tea isegi täpselt, kuidas ta

Rimo Hundi (rohelistes) käega löödud värav võib Alo Bärengrubile sõnul Kaljule tiitli maksma minna.

Foto: Rauno Volmar

palli puudutas, sest kõik juhatus väga kiiresti.

Teisalt oli Kalju kapten, keskkajitsja Alo Bärengrub kohe kindel, et tegu oli keelatud võttega. „See oli käsi. Selline kohtuniku eksimus võib meile tiitli maksta,” saatis Bärengrub kivi peakohtunik Eiko Saare kapsaada. Nagu videolint tõendas, oli Bärengrub kriitika õigustatud.

„On käega ilusamaidki väravaid löödud,” vihjas Levadia loots Marko Kristal naljades Diego Maradona kuulsa tabamusele 1986. aasta

MM-il. „Olen rahul sellega, kuidas meeskond täna väljakuul tegutses. Teadsime, kuidas Kalju mängima hakkab, ja nullisime nende üritused,” ütles ta.

Kalju peatreener Igor Prins tunnistas, et meeskond mängis kehvasti ja Levadia kaitse ülemängimiseks jäi ideedest puudu. „Ma ei ole rahul oma meeste suhtumisega,” teatas mängu ajal meeskonda emotsionaalselt juhendanud loots. Eriti tujutult paistsid eile mängivat Kalju legionärid – ka kõik neli nõmmelaste kollast kaarti teenisid just välismaalased. **•**

KÄSIPALL

32:23

võitis Eesti käsipallikoondis 2016. aasta Euroopa meistrivõistluste valiksarja viimases kohtumises Belgia ja lõpetas esimese valiktsükli täiseduga. Eesti väravad viskasid: Mait Patrail 8, Jürgen Rooba 7, Dener Jaanimaa 6, Martin Johansson 5, Mikk Pinnonen 2, Kaspar Lees 1, Armi Pärt 1, Kaupo Liiva 1, Kristo Voika 1.

Edasi kohtub Eesti koondis järgmise aasta aprillis *play-off* kohtumises ühega 2014. aasta EM-i valikturniiri kolmest nõrgimast meeskonnast. Enne eileõhtuseid viimaseid kohtumisi võis vastane kõige tõenäolisemalt tulla valikust Rumeenia, Šveits ja Bosnia. **• EPL**

TALLINN

Lasnamäe Linnaosa Valitsus

TEATAB

Vastavalt Lasnamäe linnaosa vanema 14. juuni 2013 korraldusele nr 1-15/129 kuulutab Lasnamäe Linnaosa Valitsus välja eelläbirääkimistega pakkumise linnarajatiste kaubandustegevuseks kasutusse andmiseks püsivate müügikohtade (kioskite) paigaldamiseks Laagna teel Mustakivi bussipeatuse juurde, Mahtra tn 1 Mustakivi bussipeatuse juurde ja K. Kärberi tn 60 juurde alghinnaga 7,70 eurot ühe m² kohta kuus. Pakkumiste esitamise tähtaeg on 02.07.2013 kell 09.50. Pakkumise tingimused Tallinna linna veebilehel www.tallinn.ee/est/ametlikud_teated

Tõnu Endrekson: ei usu, et minu hooaeg oleks hukas

Intervjuu

Andrus Nilk
reporter

Sõudja Tõnu Endrekson tunnistab, et EM-i alguses tundusid lihased ülekoormatuna ja olukorda päästa ei õnnestunudki.

●● Sinu parimad olümpiamängude sooritusel on olnud kahepaadimehe hõbe ja neljas koht ning neljapaadil samuti neljas koht. Mõõdunud aasta sügisel otsustasid istuda ühepaadile. Millest otsust tehes lähtusid? See oli individuaalne lähene-mine. Organismi oli vaja uues-ti üles töötada, põhivastupi-davus oli nõrgenenud. Mõõdun-dud hooaeg kulutas palju energiat. Iga võistluse järel tundsin, et jaksu jäi vähemaks. Paugutasime palju – olümpia kvalifikatsioonivõistlus, maailmakarikasarja etapid. Enam ei jõudnud taastuda. Tahtsin teha tugeva üldise ettevalmis-

Olin nõus istuma neljapaati, aga ei mõistnud, miks tahetakse Jämsä välja jätta.

tuse. Pidasin nõu ka Jüri Jaansoniga, kel on ühepaadisõud-jana suured kogemused.

●● Kuidas sügislavine ettevalmistus sujus?

Enam-vähem normaalselt. Sügisel saime korralikult Pärnu jõel sõuda. Jaanuaris ei saanud rahalistel põhjustel Sevillasse minna, kuid mahutreeningud vee peal oleksid olnud lihasettevalmistusele väga vajalikud. Pärast kevadisi Sevilla laagreid tuli juba spetsiaaltreeningut teha.

●● Kuidas said kevadel paadi libisema?

Sevilla laagri esimene osa kestis kaks ja pool nädalat, seejärel sõitsin üheksaks päevaks koju, kus tegin taastavaid treeninguid. Teine osa kestis kolm nädalat. Tundsin heameelt, et organism pidas vastu. Katsevõistlustel (selgitati, kas Hispaania EM-il stardib ühepaadil Endrekson või Andrei Jämsä – A. N.) oli väga hea enesetunne. Kõik märgid näitasid, et kehaline seisund hakkab järk-järgult paranema.

●● Kas läksid EM-iks valmistudes liiga hoogu?

Ei läinud. Täitsin treeningukavast võib-olla 70%. Osa löike jätsin jõe peal tegemata. Lihased polnud head. Ilmselt oleks pidanud jätkama põhivastupidavuse kogumist, kuid juba tuli teha kiiremat tööd. Treeningumaht vähenes, intensiivsus suurenes. Organism oli küllaltki värske ja see tekitas petliku tunde, et kõik liigub õiges suunas.

●● Mis andis SOS-signaali, et valmisolek võistluseks pole nii hea, kui soovisid?

EM-i nädala esmaspäeval tegin 1500-meetrise kontrolltreeningu, kus sain aru, et midagi on mäda. Lihased olid juba üle koormatud. Mõne päevaga olukorda ei päästnud.

●● Kas EM-i B-finaaliks, kus lõpetasid viimasena ehk kahe-teistkümnendana, sul enam rammu ei jätkunud?

Jah. Eelsõidus liikusin alguses rahuliku tempoga, et vaadata, kuidas sõit kulgeb. Kui tõusin teiseks, tuli kohta hoida, et ei peaks sõitma lohutussõitu. Poolfinaalis oli jõudu vähem ja B-finaalis polnud lihastest midagi rohkem võtta.

●● Pärast EM-i tulid sõudeliidu president Rein Kilk ja sõudeliidu juhatuse kuuluv sõudja Kaspar Taimsoo sinuga uue neljapaadi meeskonna koos-

ku tulla neljapaati. Endrekson: „Olen nõus, kui ka Andrei Jämsä kutsutakse.”

●● 6. juunil esitas Taimsoo sõudeliidu juhatuse koosolekul ettepaneku moodustada MM-iks neljapaadi meeskond, kus tema kõrval sõuaksid Allar Raja, Endrekson ja uue liikmena Kaur Kuslap. Juhatuse toetas ettepanekut. Endrekson jäi kindlaks: „Jämsäta ma neljapaati ei istu.”

●● 7. juunil hakkasid Taimsoo, Raja, Kuslap ja Sten-Erik Anderson valmistuma juuli alguses Luzernis peetavaks MK-etapiks, kus on vaja tulla kuue parema hulka, et pääseda augustis Lõuna-Koreas toimuva MM-ile.

Ega elu seepärast seisma jää, et seekord MM-ile ei pääse, ütleb Endrekson.

Foto: Rauno Volmar

KOMMENTAAR

Tatjana Jaanson

sõudetreener

Olümpiahooaeg oli sportlastele enese realiseerimise, kuid ka kulutamise aasta. Nüüd tuleks kaks aastat põhjalikult vundamenti rajada. Endreksonil on enese ühepaadil ülestöötamiseks olnud liiga vähe aega.

tamisest vestlema. Mida kostsid Taimsoo ettepanekule asendada olümpia neljapaadi koosseisus Andrei Jämsä Kaur Kuslapiga?

Ei saanud aru, mida taotle-takse. Olin nõus istuma neljapaati, aga ei mõistnud, miks tahetakse Jämsä välja jätta. Aga seda seisukohta ei tahtud kuulda.

●● Jämsäga koos treenides nägid iga päev, kuidas ta suudab pingutada. Kas olid veendunud, et ta väärib kohta neljapaadis?

Loomulikult! Töötasime temaga paaris, hammas hamba vastu. Väide, et Andrei ei sobi meeskonda, pole argument. Väide, et ta on lühike, pole tõsiselt võetav. Kahel korral (2005. a ja 2006. a – A. N.) oli Andrei MM-i pronksi võitnud neljapaadi esisõudja.

●● Nüüd valmistute koos Jämsäga Luzerni maailmakarikasarja etapiks. Mida võid kolme nädala jooksul parandada? Harjutan rahulikult, et organism saaks kosuda.

●● Kas kardad, et hooaeg on hukas?

Ei saa öelda, et on hukas. Mis seal ikka, kui seekord MM-ile ei pääse, ega elu seepärast seisma jää. Tuleb põhivastupidavust suurendada, et võistlus-hooajal ei tekiks ärakukkumisi.

●● Kui palju on sul tarvis teha treener Tatjana Jaansonile treeningukava muutmise ettepanekuid?

Arutame jooksvalt, mida igal treeningul teha. Võistlusteks valmistudes tuleb päev-päevalt seisundit hinnata ja õigeid otsuseid teha. See on nagu mõõda nõõri kõndimine: kui harjutad liiga vähe, pole treeningul soovitud mõju, liiga palju pingutades väsitad aga liialt lihaseid.

●● Sügisel kõlas ettepanek, et kahepaadile võiksite istuda sina ja Taimsoo. Mis suunas see mõte arenes?

Käisin Mati Killingiga (Pärnu Kalevi treener, kes juhendas mullu neljapaati – A. N.) vestlemas. Ta tahtis minna veebruaris maailmakarikasarja etapile Austraaliasse. Minu seisukoht oli, et võistluseks valmistudes ei saa teha piisavalt põhiettevalmistust. Sellega teema lõppes. ●

Trall neljapaadi ümber

●● Sügisel teatas olümpial neljandana lõpetanud ja EM-il kulla võitnud neljapaadi meeskonna liige Tõnu Endrekson, et tahab 2013. aastaks valmistuda ühepaadimehena. Sõudeliidu president Rein Kilk: „Väga üllatav otsus. Loomulik oluks, kui edukas neljapaat oleks jätkanud ettevalmistust 2016. aasta Rio de Janeiro olümpiaks medalikursil. Otsuse pluss oli Tatjana Jaanson tagasitulek treeneritööle.”

●● Juuni alguses nurjus Hispaania EM-il nii Kaspar Taimsoo – Allar Raja etteaste kahepaadil (7.) kui ka Endreksoni sõit ühepaadil (12.). Kilk ja Taimsoo tegid Endreksonile ettepane-

kuulutused.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutused.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

Georges Bizet
CARMEN

19. JUUNI
KELL 19:00

The Metropolitan Opera **HD LIVE ENCORE**

Giuseppe Verdi
TRUBADUUR

26. JUUNI
KELL 19:00

The Metropolitan Opera **HD LIVE ENCORE**

FORUM CINEMAS TOOB TEIENI
SUVEHOOAEG 2013

Kinodes Coca-Cola Plaza (Tallinn), Ekraan (Tartu) ja Astri (Narva)

PILETID JUBA MÜÜGIL!
Piletid ja info: www.forumcinemas.ee/suveooper

f JUST NAGU FILMS

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

14. JUUNIST KINOS ARTIS

VALÉRIE LEMERCIER JÉRÉMIE ELKAIM

VALÉRIE DONZELLI FILMIS
KÄSIKÄES
MAINIMAIN

13:10 17:00 19:00 21:30 S

VIIMANE KORD!

BILL SKARSGÅRD HELEN SHOOKOLM
SAMARA
From creators of "Kinky" and "Chloe"

IGAT PEREL ON OMAD SALADESED
SIMON JA TAMMED
LISA ORLINA FILM

14:55 17:20

KINO SÕPRUS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARADIIS: ARMASTUS
PARADIISI TRILOOGIA kolmas film
režissöör BLANCH ZECOL

14.06
18:30 21:00

17.06	Minu õelapsed üksinda kodus - eesti keeles	11:15	Käsi käes	13:10 17:00 21:30
	Kes? Film kõige pisematele - eesti keeles	11:20	Simon ja tammed	14:55 17:20
	Kes? Pesamunade film - eesti keeles	12:15	Samsara	19:00
	Olen nii elevil	13:00 15:00 19:40	Nahk, milles ma elan	21:00
	www.kino.ee Estonia pst. 9, Tallinn Solarise keskus Tel. 663 1380			

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS SÕPRUS:

Paradiis: Armastus 18:30 | 21:00

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

OWEN WILSON VINCE VAUGHN

PRAKTIKANDID

JUHE ON KOOS
KINODES 14. JUUNIST

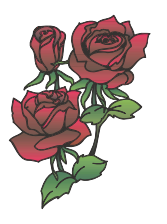
TALLINNA LINNATEATER

Suvelavastus
Pál-tänava poisid
juunis-juulis 20.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

MEISI VOLT

Õnne sünnipäevaks!
Eesti Päevaleht

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast!

Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.

kuulutused.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

EESTI AJALEHTEDE LIIT
E A L L

TOIVO TOOTSEN
(sünd 1943), töötanud Eesti Raadios ja Sädemes

Eesti Ajalehete Liit

Alates juulist katusekino

MoMo
KATUSEKINO

Katusekino sõbrad

Carlsberg elisa

Jaapani toit, otse südamest!

PÖFF

KATUSE KINO

VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

TÄNA
VÄRSKE DOKK

AI WEIWEI: Never Sorry
Alison Klayman
2012/91min

HOMME
VALITUD HUUMOR

Ghost Busters
Ivan Reitman
1984/101min

PILETID EELMÜÜGIST: Piletilevist või katusekino.ee
Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.
KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seanssi Katusekinos.

Seansside algus orienteeruvalt kell 23.00.

KATUSEKINO.EE

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

Meediapartnerid

Eesti Ekspress

Eesti Päevaleht

UHO

Partner

viru

www.piff.ee

JAANIPÄEV
Eesti Vabaõhumuuseumis
23. juunil kell 19:00 – 00:00

UNTSAKAD, LEIGARID, PRITSU BRASS, MIDRID JA HAAGA FOLK MACHINE SOOMEST!
TULE PEOPLE!
www.evm.ee

EVM
ROCCA AL MARE
EESTI VABAÕHUMUUSEUM

Ajal on lugu

Hei sportlik linnalaps!
Veeda osa suvisest koolivaheajast tennisemängu õppides.

Tere Tennisikeskus ja US Tennisakadeemia kutsuvad lapsi vanuses 7 – 19 eluaastat tennis trenni.

Treeningud toimuvad juulis ja augustis Tere Tennisikeskuses, Sõjakooli 10.

Lisainfo Maret Komarova käest usta@usta.ee või US Tennisakadeemia kodulehelt
www.usta.ee/Articles/article/243

Tennis on lahe!

TERE
TENNISEKESKUS

USTA
US TENNISAKADEEMIA

1. JÄTA OMA TUTVUMISKUULUTUS TASUTA:
Helista **66 22 524** Kuula hoolega juhiseid. Ütle 40 sek jooksul selge häälega oma kuulutuse tekst. Ära lõpeta kõnet enne, kui oled ära kuulanud oma postkasti numbri ja salakoodi. NB! Kirjuta need üles. Soovitame Sinul enda jaoks kuulutuse tekst eelnevalt valmis kirjutada.

2. NII VASTAD LEHEST LEHEST LEITUD KUULUTUSELE:
Helista **900 2626**, peale sissejuhatust vali kood **022**. Kuula hoolega juhiseid. Sisesta kuulutuse number millele vastad ja siis ütle oma teade.

3. NII KUULED SULLE SAABUNUD VASTUSEID:
Helista **900 2626**, peale sissejuhatust vali kood **022**. Kuula juhiseid, sisesta oma kõneposti number ja salakood ning kuula Sulle jäetud teateid.

TÄHELEPANU! Meie numbritele saab helistada tavatelefonilt ja kõikidelt mobiilidelt, tingimusel, et telefon on klahvidega ning toonvalimisega. Uued kuulutused ilmuvad ühel päeval laupäevast kolmapäevani Eesti Päevalehes. 9002626 eritariif 0.63 EUR / min. Teenuse osutaja: Indata OÜ.

Tere Liin

Naine meest

54/167/54 vaba nooruslik tallinlanna soovib leida oma ellu pikemat kasvu vaba härrat. Sobivusel võimalik ka kooselu. **69205**

Naine soovib tutvuda 40-50a. noor-mehega, et koos lõbusalt aega veeta. **69260**

55a. naine tutvub intelligentse röömsameelse mat. kindl. mehega. **69255** Maanaine otsib maameest. Olen hea perenaine, saan hakkama loomade ja põlluga. Pikk, peenike, 50+, loom- arst, lesk. Helista! **69222**

61a. üksik naine soovib tutvuda sobivas vanuses heatahtliku ja ausa meesterahvaga, kes oleks toeks ka raskematel hetkedel. Kui sa ei pelga, siis võta ühendust. **69215**

66a. lesknaine tutvub kuni 72a. soliid- se härraga, kes tunneb end üksikuna. **69214**

68a. üksik vaba naispensionär soovib tutvuda pensionärist mehega. Võin ka elukohta vahetada. **69212**

33a. naine otsib püsisuhet - tõelist armastust. **69211**

65a. lesknaine soovib tutvuda omava- nuse mehega. **69209**

Üksik proua, veidi vormikas, tutvub 70-75a. Tallinna härraga, kes oleks huvitatud suveürituste külastamisest ja truuast sõbrast. **69207**

50+ tegus naine Lõuna-Eestist soo- viks tutvuda sobivas vanuses vaba ja sümpaatses mehega, kes oleks võrdne partner, ei karda eluraskusi ja tööd, ei suitseta ja viitsib vahel ka jalga keeru- tada, saab hakkama kõigega, mida elu pakub, nii linnas, kui maal. **69201**

55+ naine Tallinnast, mat. kindlus- tatud, soovib tutvuda samaväärse mehega, kes ei otsi seiklusi, kellel on ettevõtlikust, positiivset ellusuhtumist ja kellega saaks veel salsat tantsida. **69200**

70a. kena ja aus naine Tartust soovib leida oma ellu tervislike eluviisidega mees-sõpra. Soovitav kõrgharidus ja auto olemasolu. **69197**

Kõrgharidusega viiekümnendates rei- sihimuline tallinlanna otsib puhkuse- reisile kaaslaseks pikka huumorimeel- set vaba ja edukat meest. **69175**

33a. naine, 2 lapse ema soovib tutvud- a. **69174**

Mees naist

53/178 optimistlik intelligentne mees, ei tarvita alkoholi, mat. kindlustatud, usaldusväärne, soovib tõsist suhet alla 50a. naisega. **69237**

35a. noormees otsib armastust ning püsisuhet. lapsed pole takistuseks. **69258**

Keskealine korralike elukommetega vaba mees soovib tutvuda korraliku kena vaba naisterahvaga. **69250**

50+ pikemat kasvu tumedam vaba me- helik mees Tallinnast soovib tutvuda ke- na noorusliku naiseliku naisega. **69249**

37a. noormees Lääne-Virumaalt soo- vib tutvuda 27-41a. neiuga kooselu eesmärgil. **69243**

38a. abielumees otsib omanavust abi- elunaist Tallinnast. **69236**

Intelligentne huumorisoonega nooruslik 59a. härra Tallinnast otsib sümpaatset saledapoolset kuni 53a. naissõpra, kellega teineteisest röömu tunda. **69233**

40a. abielumees Lõuna-Eestist, kes omab autot, otsib salasõbrannat Tartust või lähiumbrusest, kellega vahetevahel kohtuda ja teha midagi põnevat. **69225**

Mees Tallinnast, 65/167, töötab, soo- vib tutvuda sobivas vanuses daamiga, kellega veeta Jaanipäev ja miks ka mitte soe suvi. **69208**

50+ eluga toime tulev korraliku väljanägemisega vaba mees soovib tutvuda noorusliku naiseliku armsa vaba naisega, keda tõsiselt armastada. **69199**

44a. noormees soovib tutvuda ühe kena naisega vanuses 25-44a, kellelt saada tuge ja toetust oma tegemistele, kellega koos vallutada uusi tippe elu- teel. Tahaks sinus näha üht huvitavat ja huumorimeelega reisikaaslast, kes ei kohku ära uute väljakutsete ees. **69192**

60a. pikemat ja peenemat sorti pensionär soovib tutvuda rahuliku ja lihtsa omataolise naisega, kes omale soovib seltsilist. **69184**

71a. leskmees tuleb elukaaslaseks üksikule naisele, kes elab maal. **69166**

54/180/78 Tallinna mees, enda kort- ris elav, tervislike eluviisidega röömsa- meelne nooruslik mehelik vaba mees soovib tutvuda neljakümnendates röömsameelse noorusliku vaba nai- sega. **69164**

TIPOLIIN
KINNISVARABÜROO

VELJO TARVIS
tel. 5647 1516,
tel. 657 6301
veljo@tipoliin.ee
www.tipoliin.ee

OSTAME - MÜÜME - ÜÜRIME
TEIE KINNISVARA

- Kiire ja korrektne vormistamine.
- 15 a. töökogemus.
- **Konsultatsioon tasuta!**

VEO- ja KOLMISTEENUS

Firma võtab tööle kvalifitseeritud elektriku.
Tel 641 2064, 504 2044.

Laen

Laen kinnisvara tagatisel.
LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083
www.aolaenud.ee Tutvuge tingimuste- ga, konsulteerige asjatundjatega.

Teenused

- **KAARDIDENNUSTAVAD**
Tel **9001727** 24 h, h 1,09 €/min
www.ennustus.ee
- **NÕUANDELIIN** tel 900 5020.
Kui elumure vaevab ja vajad hingeabi, anname soovitusi. Vastame eraelu, töö ja tervise küsimustele. Kõnehind 0,97€/min.

Müük

- **Müüa küttepuid:** kask, lepp, kuusk, sanglepp. Kogused täpsed ja kaup aus, koos transpordiga.
mob. 525 9433, 504 9838 ja tel 672 5338
Võtikmetsa OÜ
- **Osta meilt! Homme on ka raha vaja!**
Kasutatud büroo ja profimööbel.
Tähetorni 21-j Tallinn E-R 10-17
Apunek OÜ

AEG KAUBELDA!
Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietõigust. Pakkuda võib lageraieid harvenduseni.
ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuid
müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine
tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Avaldame kaastunnet Kerstile ema
SALME MARTINSONI
kaotuse puhul
Tallinna Puuetega Inimeste Koda

Lahkus meie armas ema ja vanaema
IRENE KAHARPEA
Ärasaatmine
Tallinna Jaani kirikust
19. juunil kl 11
Tütar Marje ja Raul perega

Sa andsid, mis sul oli anda, tööd tehes kustus elunii
Avaldame siirast kaastunnet Pauli perele
LOUIS NEY
surma puhul
Töökaaslased

MAALEHE maasikaraamat
ASTA-VIRVE LIBEK JA VÄINO ESKLA

MAALEHE maasikaraamat
Asta-Virve Libek ja Väino Eskla
184 lk, pk
“Maalehe maasikaraamat” abistab nii alga- jaid kui ka kogunud maasikakasvatajaid sordivalikul, istutusmaterjali muretsemisel, istandiku rajamisel ja hooldamisel ning haiguste ja kahjurite äratundmisel.

Maalehe Raamat

Tellimiseks helista telefonil 680 4443 või külasta meie kodulehte www.healugu.ee

TALLINNA KREMATOORIUM

Lahkunu transport krematooriumisse ööpäeva- ringselt kogu Eesti piires.
Tuhastamismatus soodsaima hinnaga.
Kõik matuseteenused. KAKS KABELIT.
Suurim urnivalik Eestis.
Tel 623 8808 24h
www.krematoorium.ee

Vabariigi Presidendi Kantselei
mälestab leinas
Kotkaristi teenetemärgi
kavaleri
PEETER VÕRKU
ja avaldab südamlikku
kaastunnet lahku
omastele

Ära seisa mu haua ja nuta mind taga, mind pole seal, ma vaikselt ei maga
Ma lendan koos tuultega taeva all, ma olen talvehommiku hall
Ära seisa mu haua ja ole kurb, mind pole seal, see polnud mu surm
Mälestame kallist meest, isa ja vanaisa kümnendal surma-aastapäeval
TOOMAS TÄHT
19.09.1948 - 17.06.2003
Krista, Triinu, Tairi, Ingriin, Tristan, Torm Toomas

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon

08.55 Holby City haigla: Tabades hella kohta (Inglise 2004)

09.55 Terevisioon*

11.55 Väike maja preerias: Hirmu paine all I (USA 1977)

12.45 Kirbuturu lood, 6/6 (ETV 2012)*

13.40 Briljantkuninganna, 3/3 (Inglise 2012)*

14.35 Jamie Oliveri 30 minuti road, 11/40: Ahjukala (Inglise 2010)*

15.00 Önne 13 (Eesti 2012)*

15.30 Möistlik või mõttetu, 2/4 (Eesti 2012)*

16.00 Holby City haigla (Inglise 2004)*

17.00 Aktuaalne kaamera

17.10 Normanni vallutused, 4/16: Kreeta, Knossos (Eesti 2007)

17.35 Minuscule (Prantsuse 2011)

17.40 Maahaigla (Inglise 2003)

18.30 Aktuaalne kaamera

19.00 Osoon (ETV 2011)

19.30 Ilus maa (Eesti 2011)

19.40 27: Süda ja seeme (ETV 2012)

20.10 Jaapani metsik loodus (USA 2009)

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm

21.30 Sport

21.35 Saddami dünastia, 4/4 (Inglise/USA 2008)

KANAL 2

06.45 Rosario*, 10

07.40 Joonissari Zig ja Sharko

08.05 Suverepor-ter*

09.10 Tuhat ja üks ööd*, 10

11.00 Kodus ja võõrsil, 5519

11.30 Küladetektiivid*, 55: Reklaam laibale

12.30 Merevaade*

13.00 Saare sosinad

14.00 Komissar Rex: Esimene auhind

15.00 Punased roosid, 529

16.05 Küladetektiivid, 56: Preisi öudus

17.05 Rosario, 11

18.10 Tuhat ja üks ööd, 11

20.00 Suverepor-ter

21.00 Meie aasta Siberis: Enese-ületus

21.30 Mentalist: Odav burgundia

22.25 Mõrvaennetajad: Risk

23.25 Ütalisalajane: Olivia. Laboris. Revolvriga

00.25 Elavmärklaud: Saatkond

01.20 Noateral: Lövikoo- pas

02.05 Öde Jackie: Muinasjutumaa

02.30 Matsakas beib*: Hiina müür

03.15 Suverepor-ter*

04.05 Aiasaade*: Hooaja viimane!

04.25 Rosamunde Pilcher – Pikk tee õnneni* (Rosamunde Pilcher – Der lange Weg zum Glück, Saksamaa 2000)

TV3

06.15 Beyblade: metallisandad

06.40 Winxid

07.05 Smurfid

07.30 Beyblade: metallisandad*

07.55 Armastus võidab, 59*

08.55 Kirgede torm, 1654*

09.55 Vaprad ja ilusad, 6495*

10.20 Top Shop

10.35 Unistuste agentuur 2, 2

11.35 Meisterdetektiiv Spencer 4, 6: Bollywoodi mõrv

12.30 Paradiisiaiad, 2*

13.00 Hawaii 5-0 2, 15*

14.00 Kätemaksukontor 2, 10, 2*

15.00 Vaprad ja ilusad, 6496

15.30 Lena, mu elu armastus, 119

16.30 Armastus võidab, 60

17.30 Kirgede torm, 1655

18.30 Vaid Venemaal pluss. Uskuma- tud juhtumised Venemaalt jätku- vad. Saatejuht Erkki Sarapuu

19.00 Seitsmesed suvesadamas

20.00 Kätemaksukontor 2, 11, 1

21.00 CSI Miami 10, 18: Seadus ja segadus (1)

22.00 KINO3 SUUR FILM: Kolm järgmist päeva (USA 2010)

00.35 CSI New York 8, 1: Kustumatu

01.30 Anarhia pojad 4, 3: Võimendi

02.15 Eesti otsib superstaari, 5*

03.30 Stop! *

03.55 Unistuste agentuur 2, 2*

04.40 Seitsmesed suvesadamas

05.30 Lena, mu elu armastus, 119*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.05 Lõvimees* **07.30** Simsala Grimm: Hunt ja seitse kitsetalle **07.55** Väikese Muti seiklused* **08.05** Kiisu Miisu enneolema- tud seiklused **08.15** Tule õue!, 6/16* **08.45** Lastetuba **09.00** MuinasTeeVee: Stalinistlik maja **09.30** 55-mis siis! **10.00** Waterloo Roadi kool **10.50** Ohhoo!, 6/15 (ETV 2005)* **11.20** Olafur Eliasson: ruum kui protsess* **12.10** Elurööm (Eesti Telefilm 1985)* **12.32** ERR-i uudised **15.55** AegRuum Thomas Malthus ja viimane söömaaeg* **16.50** Lõvimees **17.10** Väike maja preerias* **18.00** Willy Fogiga ümber maailma **18.25** Miriami teater (Eesti 2007) **18.30** Völukarussell **18.40** Reis ümber maailma **18.50** Beni ja Holly väike kuningriik **19.00** Lammis Shaun **19.05** Siilipoiss Alfredi salapäraseid seiklused **19.20** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.30** Aktuaalne kaamera (vene keeles) **19.45** Kodu (Belgia/Prantsuse/Šveitsi 2008)* **21.20** Rebasenaine (Eesti 2002) **21.30** Kosmos, 68 – Legendid vol 1 (Eesti 2012) **22.30** Kirjandusfestival HeadRead: Tom ja Tom **23.30** Pillimeister: Vassili Sepp (ETV 1988) **23.55** Estradiitähed: Kustas Kiker- puu (ETV 1982)* **00.54** ERR-i uudised

TV6

06.00 Hommikuraadio **09.00** Seitsmesed suvesadamas. Nädalalõpp **09.30** Kodu keset linna 4, 444 **10.00** Alarm Für Cobra 11 11, 9 **11.00** Võidusõit **13.10** Top Shop **13.30** Kodu keset linna 4, 445 **14.00** Alarm Für Cobra 11 11, 9 **15.00** Top Gear 3, 6 **16.00** Kolmas kivi Päikesest 6, 131 **16.30** Alarm Für Cobra 11 11, 10 **17.30** Top Gear 2, 36 **18.30** Simpsonid 12, 3 **19.00** Ameerika paps 4, 52 **19.30** Kolmas kivi Päikesest 6, 132 **20.00** Seks ja linn 4, 60 **20.30** Simpsonid 12, 4 **21.00** KINOÕHTU: Surmaot- sus **23.00** Naked & Funny 4 **23.30** Vaga vesti 1, 6 **00.30** Salajane ladu 13 1, 11 **01.30** Salatoi- mikud 5, 102 **02.30** Naked & Funny 4 **03.00** Hommikuraadio **04.35** Kodu keset linna 4, 445 **05.05** Seitsmesed suvesadamas **05.50** Uudistemagasin

Kanal 11

06.15 Totaalne ärkamine! **09.00** Doktor Oz* **09.55** Ellen **10.50** Eluteed*, 10 **11.20** Everwood* **12.10** Top Shop, 141 **12.25** Mõrvamüsteerium* (USA 2005) **14.25** Koka- kool **15.20** Oprah **16.10** Doktor Oz **17.05** Everwood **18.00** Pahad tüdrukud, 39 **19.00**

Kodus ja võõrsil, 5520 **19.30** Eluteed, 11 **20.00** Sa ei ole ükski: Uus! **20.30** Avameelselt... **21.00** Minu õe hoidja (USA 2009) **23.10** Põr- gulikud köögid, 23: Cafe **36** **00.05** Suverepor- ter **01.00** Ellen **01.45** Soengukeisrid **02.05** Sa ei ole ükski*: Uus! **02.35** Avameelselt...* **03.00** Staariminutid: Colin Farrell **03.05** Staariminu- tid: Drew Barrymore **03.10** Doktor Oz **03.55** Pahad tüdrukud*, 39 **04.45** Suverepor-ter*

Kanal 12

07.00 Suverepor-ter+ **07.30** Suverepor-ter+ **08.00** Kuldvillak* **08.30** MacGyver* **09.20** Wrestling*, 50 **10.10** Rannavalve **11.00** Jututuba **13.40** Komissar Rex* **14.35** Wal- ker – Texase korralvur* **15.30** MacGyver **16.20** Teolt tabatud **17.10** Komissar Rex **18.05** Walker – Texase korralvur **19.00** Kuldvillak **19.30** Eesti nokitseb **20.00** Tuvikesed* **20.30** Tuvikesed* **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Kriminaalne Venemaa: Inimesed kaovad keskpäeval, 1 **22.00** Kriminaalne Venemaa, 2 **22.35** Sjomini juurdlus, 4: Reeturid, II **23.35** Conan, 93 **00.25** Kaks ja pool meest **00.50** Tuvikesed **01.15** Tuvikesed **01.40** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Suhted ja kohtumised teis- tega võivad neil päevil olla kantud üllatusmomendist. Keegi võib käituda ebatavaliselt või tehakse sulle mõni ootamatu ettepanek.

SÕNN Suhted on kas elevust- tekitavad ja põnevad või siis ülipin- gelised. Oleneb ka sellest, millises rollis su partner sinu suhtes on. Ülemus käib närvidele, aga kallim mõjub erutavalt...

KAKSIKUD Kannad endas erooti- list laengut, mis teistel märkamata ei jää. Suurepärase päev avalikeks esinemisteks ning endale ja oma tegemistele reklaami tegemiseks.

VÄHK Elad kas mälestustes või unistustes, aga kõige parem oleks elada hetkes, olla kohal, tunda elust rõõmu.

LÕVI Inimestega kohtudes oskad kõige erinevamate tüüpidega leida ühise keele. Mõni kokkusa- mine võib siiski kaasa tuua oota- matud tagajärjed.

NEITSI Sookaaslased võivad käituda sinu vastu äärmiselt nõud- likult, vastassugupool võib olla üle- määra armukade. Päevas on palju vaimset ja intellektuaalset energiat, kuid ühtlasi kummitab rahutus, kiirustav olek ja pealiskaudsus.

KAALUD Sul on palju põnevaid mõtteid, kuid raske on astuda just seda esimest sammu. Sa kaalutled liiga palju poolt- ja vastuargu- mente, kaotades sellega palju vajalikku energiat.

SKORPION Püüa vältida pseudo- probleeme ja neist tulenevat halba tuju. Hoia eemale inimestest, kes pidevalt hädaldavad.

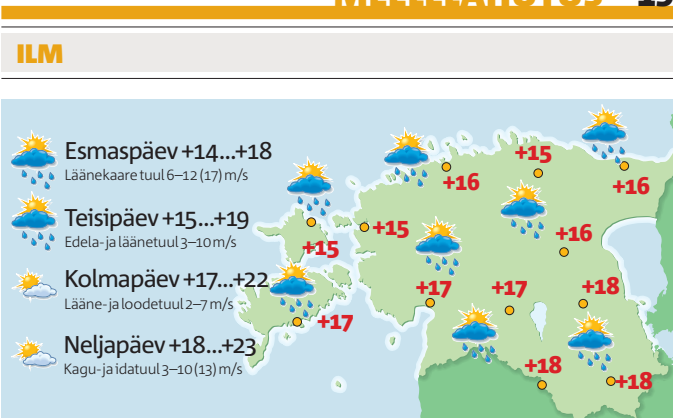
AMBUR Enne tegu ja alles siis mõte! Sinus on palju pealehakka- mist, kuid vähe enesekriitikat ja analüüsivõimet.

KALJUKITS Igasugusel konku- rentsil ja võitlusmomendil on väga suur tähtsus. Toeta jalad tugevalt maha ning valmistu oma seisu- kohti ja positsioone kaitsma.

VEEVALAJA Su mõtted, plaanid ja ettevõtmised võivad olla äärmiselt lennukad. Roolis olles kipud gaasi- pedaali põhja vajutama.

KALAD Kui sa oled hooletu ja lased end voolust kanda, võid oma mainet kuidagi kahjustada. Ole mänglev, kuid mitte lapsik!

MEELELAHUTUS 19

RISTSÕNA									
	MÄRG MÄHIS EINSTEIN	IDAMAIN MEHENIMI TAASKASU- TATAVAD JAATMID	...MOKK PAPI	PALI MANGU- PANEK 2 x TÄHT	KÕRGUSTIK KODU- POOLIS	SAKSA K. ETUS ATLANT	VANA NAIN EETEKANNE	NÕNDA- NIMETATUD PIKALDANE	RIIK OKEAANIS G. VERDI OOPER
OSIS									
ARAABIA RIIK									
... BASKIN									
E... (elektron- kirj)									
SATURNI KAASLANE									
...KOMPVEK									
GRAMM									
KOKKUSU- RUTUD SOO- MEDEGA LABAKASI GALLIUM									
LINN SUUR- BRITANNIAS HUSAARI- KUUB									
ÜHE LOOGA HELIPLAAT									
... JA PEKK									
MARDIKAS									
POKSIIMAT- SI OSA									
LOOM, OLEND									
MERI (inglise k.)									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

●● „Meil pole andmeid, nagu oleks Alina Maratovna hakanud kandma perekonnanime Putin,“ teatas pressikonverentsil president Putini pressisekretär Kabajeva.

●● Linnapea Edgar Savisaar helis- tab Tallinna TV peatoimetajale Mart Ummelasele:

„Mis teil seal toimub? Ilmaennustus paneb kogu aeg mõelda! Inimesed kaebavad!“

„Meie pole süüdi, härra linnapea,“ õigustab Ummelas. „Meie saame ilmateate riiklikult ilmateenistu- selt.“

„Kui paljud teie ennustused viima- sel ajal täppi on läinud?“

„Umbes 45%.“

„Kas ma pean tõesti ka siin jälle õpetama hakkama? Võtke riiklik ilmateade ja rääkige kõik vastupidi, siis läheb 55% täppi.“

●● Kaks sõpra hakkavad viina võtma:

„Sul raha on? Mine osta suupistet.“

„Tead, ega eriti ei ole...“

„No mine-mine ja võta natuke kalamarja!“

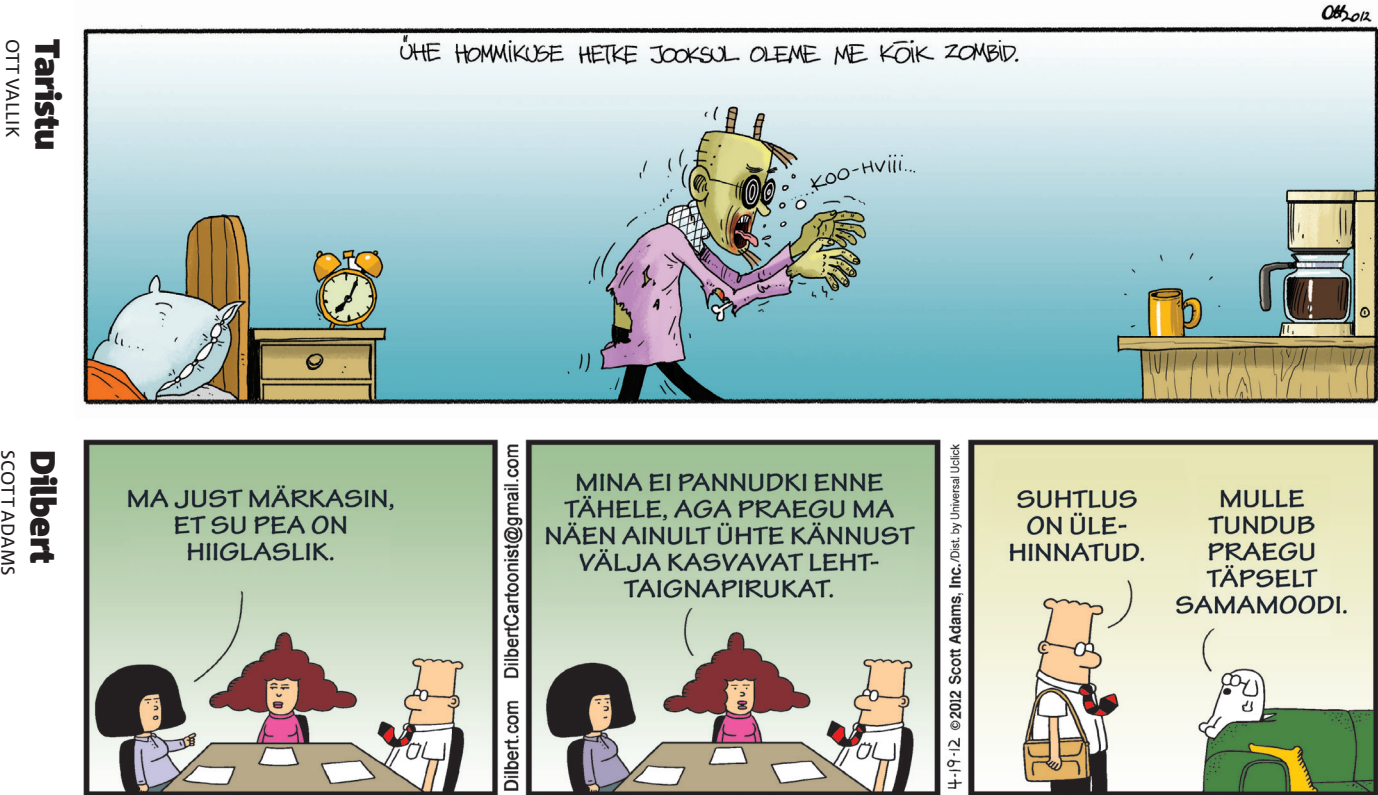
„Kas seda müüakse siis tõesti ka terahaaval?“

●● Naine poes mehele:

„Ära unusta kondoomi osta.“

„Kurat küll...“ pomiseb mees. „Kolm eurot kolme korra eest...“

„Aga kas sulle annab siis keegi oda- vamtalt või?“ hämmeldub naine.

SUDOKU Pappocom

Lahendused ja vihjed. www.sudoku.com

6			9	7			5
	5					8	
		7			1		
	2		1	6		9	
4			2	5			6
	6		3	9		7	
		6			3		
	4					2	
9			4	3			1

SUDOKU reeglid

●● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Eelmise mängu lahendus.

4	1	3	6	9	2	8	7	5
5	2	6	4	7	8	9	1	3
9	8	7	5	1	3	4	6	2
3	7	9	8	4	5	1	2	6
6	4	2	7	3	1	5	9	8
8	5	1	9	2	6	7	3	4
7	3	4	2	5	9	6	8	1
2	6	5	1	8	7	3	4	9
1	9	8	3	6	4	2	5	7

Sudoku EPL-i veebiväljaandes
Mängi. www.epl.ee/sudoku

TEHNO

Hans Lõugas
toimetaja

Google jagab internetti suurtelt õhupallidelt

Google teatas eksperimentist nimega Project Loon, mille sisuks on traadita internetiühenduse levitamine suurtelt õhupallidelt. Veel väga varases staadiumis oleva plaani järgi liiguks

õhupallid kuni 18 kilomeetri kõrgusel tuule ja päikeseenergia jõul ning varustaks ainulaadse raadioside tehnoloogia abil internetiga piirkonnad, kus muidu on raske netiühendust luua.

Tšehhid tegid hõljukratta

Tšehhi firma Duratec valmistas 95-kilose kaugjuhitava jalgratta, mis suudab viis minutit paari meetri kõrgusel hõljuda. Firma sõnul võiks kümne aasta pärast, kui akutehnoloogia on võimsam, selliste ratastega ummikust üle lennata.

Jaapan katsetab uut 4K-TV-d

Jaapani telekomifirma NTT West edastas maailmas esmakordselt 4K-tehnoloogia telepilti, mis näitab neli korda detailsemat pilti kui praegu standardse kõrglahutusega (HD) televid. 4K-pilti näitavaid telereid müüakse usinalt juba ka Eestis.

Lapsed internetis: hoiame tulevased häkkerid õigel rajal

Lapsed on väikesed olevused, kes õpivad arvutid ja interneti selgeks tõenäoliselt palju kiiremini kui meie. „Lapsed orienteeruvad tehnoloogias intuitiivselt. Nemad sünnivad tehnoloogia sisse, nad õpivad seda kasutama puhta lehena,” ütleb Triin Kangur, kes veab Tiigrihüppe projekti Targalt Internetis. Aga ühtlasi ei tea ega tunne lapsed piire ega konteksti, et internetis mõistlikult käituda. Seepärast on üsna tavaline, et ema või isa otsustab ühel hetkel lapse internetikasutust piirata.

Tehnilised piirangud peaks tulema aga viimasena. „Kõige tähtsam on rääkida-rääkida-rääkida,” ütleb Kangur. „Internet ei ole lapsehoidja, kuigi väga mugav on lapsele näiteks tahvel kätte anda.” Koos arvutit kasutades saab lapsele õpetada konteksti, et näiteks mõnele yes-nupule vajutades laaditakse arvutisse programm või rakendus.

tunnete ajal kirjutatud sõnad püsivalt alles jääda. „Laps võib pärast ju oma Facebooki kommentaari ära kustutada, kuid teised kasutajad võivad selle väga lihtsasti kopeerida ja alles jätta,” selgitab Kangur.

Laps võib otsida või sattuda internetis ka täiskasvanutele mõeldud lehekülgedele. „Põhikoolinoortele räägime Targalt Internetis koolitustel ka pornost,” ütleb Kan-

gur. Kasvõi elementaarse seksuaalkasvatusega noor suudab internetis leiduva pornoga elutervemalt hakkama saada.

Lapsi aitavad ebasobivast sisust eemal hoida ka mõned tehnilised vahendid. Google'i SafeSearch toimib kahjuks ainult inglise keeles, Eestis sellest abi pole. Arvutikoolitaja Aare Kirna soovib näiteks lisaprogrammi Web of Trust (ee usaldusvõrk), mille

saab internetilehitseja juurde paigaldada. See näitab kõigi veebilehtede usaldusväärsust ja lastele sobivust.

Häda korral saab rakedada ka tugevamaid filtreid, näiteks kogu koduse internetiliikluse suunamist läbi OpenDNS-i vaheserveri. Nii ei avane koduse interneti vahendusel ükski täiskasvanutele mõeldud veebileht. Selle muudab aga mõttetuks

internetiühenduse mitmekesisus: kui koduarvuti on piiratud, siis mobiiltelefoni kaudu või sõbra juures saab keelatud lehtedele ikka ligi. „Internet on inimõigus ja seda täiesti kinni keerata ei tohiks,” ütleb Kangur, kelle sõnul on kõige tähtsam ikka lapsega rääkida.

Kui lapsevanemal on tahtmine end ja last rohkem harida, võiks vaadata näiteks targaltinternetis.ee veebilehte.

„Või siis võtta ühendust lapse klassijuhataja või kooli direktoriga, et need kutsuks kooli Targalt Internetis koolituse,” ütleb Kangur. Lõppenud kooliaastal jõuti käia 154 koolis, kuigi kutsujaid oli 300. „Kahju on aga sellest, et lapsevanemad on laisad – kui koolitus peaaegu koju kätte tuleb, ei viitsi vanemad kohale tulla ja lähevad hoopis juuksurisse.”

Oma pilte ja andmeid ei tohiks suvalistele internetituttavatele jagada.

Kui laps asub internetis teistega suhtlema, on oluline kokku leppida põhilistes viisakusreeglites. Kuigi internetis ei näe teise inimese silmi ega kuule häält, nagu tavaliselt suheldes, tuleb lapsele õpetada suhtlemist internetituttavaga samamoodi nagu näiteks pereliikmaga. Teisalt kipuvad interneti juhututvused Kanguri sõnul väga kiiresti lähedasteks kasvama. Sellisel juhul tuleb õpetada, et oma pilte ja andmeid internetituttavatele jagada ei tohiks ja vanemale ütlema ka võrgututtavaga päriselus kokku saada.

Enne klikkimist mõtle

„Oluline on põhimõte: enne klikkimist mõtle. Seda peab eriti arvestama näiteks tülitsedes,” rõhutab Kangur. Kui päriselus saab pärast tüli ära leppida, siis võrku võivad

Internet on lapse jaoks üüratu teadmiste allikas, aga sama üüratud on ka ohud, mis seal varitsevad.

Foto: Ilmar Saabas

7 SOOVITUST

- 1. Võta isiklik vastutus kindlustamiseks lapse turvalisus internetis.** Arutage koos, mis on interneti kasutamisel aksepteeritav ja mis mitte.
- 2. Hari iseennast:**
 - õpi kasutama samu interneti tööriistu, mida sinu laps kasutab (jututoad, MSN jne)
 - õpi tundma lapse interneti kasutamisharjumusi
 - tea, mis netilehti laps peaks külastama ja millest hoiduma
 - tee endale selgeks, kuhu tõsisemate probleemide puhul pöörduda
- 3. Räägi oma lapsega!** Selgita talle interneti võimalusi, aga ka seal valitsevaid ohte. Külasta lapsele huvipakkuvaid lehekülgi koos temaga. Tunne aktiivset huvi, mida ta internetis teeb. Selgita oma lapsele, et internetis tuleb käituda viisakalt nagu kodus, lasteaia või kooliski.
- 4. Pane arvuti üldkasutatavasse ruumi,** näiteks elutuppa.
- 5. Lepi lapsega kokku reeglites** ja jälgi nende mõlemapoolset täitmist.
- 6. Julgusta last alati sinu juurde tulema,** kui midagi arvuti või internetis juhtub.
- 7. Pea alati mees, et arvuti EI ASENDA lapsevanemat!**

Allikas: targaltinternetis.ee